

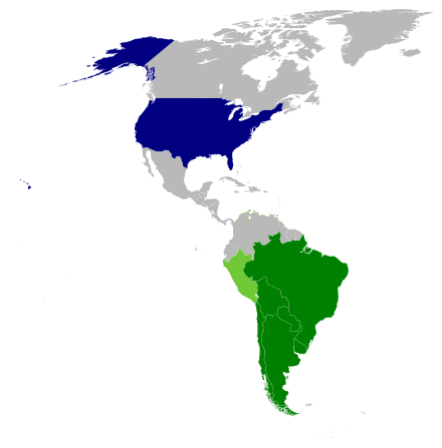
Operace Condor

W en.wikipedia.org/wiki/Operation_Condor

Další použití viz [Operace Condor \(jednoznačné\)](#) .

Operace Condor

Zelená: Hlavní aktivní členové (Argentina, Bolívie, Brazílie, Chile, Paraguay a Uruguay)
Světle zelená: Sporadičtí členové (Peru)
Modrá: Spolupracovník a finančník (Spojené státy americké)

Typ [Skrytá operace](#)

Umístění [Jižní Amerika](#)

Plánováno

- [Argentina](#)
- [Bolívie](#)
- [Brazílie](#)
- [Chile](#)
- [Paraguay](#)
- [Peru](#)
- [Uruguay](#)
- Podporováno:**
- [Spojené státy americké](#) ^{[1].[2].[3]}

Pod velením

- [Jorge Rafael Videla](#)
- [Hugo Banzer](#)
- [Arthur da Costa eSilva](#)
- [Emilio Medici](#)
- [Ernesto Geisel](#)
- [Joao Figueiredo](#)
- [Augusto Pinochet](#)
- [alfredo stroesner](#)
- [Francisco Morales Bermudez](#)
- [Juan Maria Bordaberry](#)
- [Gregorio Conrado Alvarez](#)
- [Aparicio Mendez](#)
- Podporováno:**
- [Henry Kissinger](#) ^{[4].[5].[6]}

cílová	Demokratické vlády a politické strany, odbory, studentské organizace, novináři, umělci, učitelé, intelektuálové, odpůrci vojenských <u>junt</u> a <u>levicoví</u> sympatizanti (včetně <u>socialistů</u> , <u>peronistů</u> , <u>anarchistů</u> a <u>komunistů</u>)
datum	1975–1989
Provedl	Zpravodajské služby příslušných zúčastněných zemí
Výsledek	Uzavřeno po <u>pádu Berlínské zdi</u>
Ztráty	60 000–80 000 zabitých podezřelých levicových sympatizantů ^[7] 400–500 zabitých při přeshraničních operacích ^[7] Více než 400 000 politických vězňů ^[8]

Operace Condor (španělsky : *Operación Cóndor* , také známá jako *Plan Cóndor* ; portugalsky : *Operação Condor*) byla kampaň politických represí a státního teroru ^[9] podporovaná Spojenými státy , která zahrnovala zpravodajské operace , státní převrat podporovaný CIA a atentáty na levicoví socialističtí vůdci v Latinské a Jižní Americe v letech 1968–1989. ^{[10].[11]} Vysoce medializované události, jako je atentát na kubánského revolucionáře Che Guevary bolívijskými silami podporovanými CIA v říjnu 1967, byly vnímány jako katalyzátory, které předcházely operaci. Operace Condor byla oficiálně a formálně provedena v listopadu 1975 pravicovými diktaturami Jižního kužele Jižní Ameriky . ^[12]

Vzhledem k její tajné povaze je přesný počet úmrtí přímo přisouzených operaci Condor velmi sporný. Některé odhady říkají, že nejméně 60 000 úmrtí lze připsat Condorovi, ^[7] až 30 000 z nich v Argentině. ^{[13].[14]} Archives of Terror uvádí 50 000 zabitých, 30 000 zmizelých a 400 000 uvězněných. ^{[8].[15]} Navíc americký politolog J. Patrice McSherry uvádí ve zdroji z roku 2002 údaj o nejméně 402 zabitých při operacích Condor, které překročily státní hranice, ^[9] a ve zdroji z roku 2009 se zmiňuje o těch, kteří „odešli do exilu“ a byli „uneseni, mučeni a zabiti ve spojeneckých zemích nebo nezákonně převezeni do svých domovských zemí k popravě... stovky nebo tisíce takových osob – jejich počet stále nebyl definitivně stanoven – byli uneseni, mučeni a zavražděni při operacích Condor.“ ^[1] Mezi oběti patřili disidenti a levičáci, odboroví a rolničtí vůdci, kněží, mniši a jeptišky, studenti a učitelé, intelektuálové a podezřelí partyzáni. ^[9]

Ačkoli byl Ústřední zpravodajskou službou (CIA) popsán jako „spolupráce zpravodajských/bezpečnostních služeb několika jihoamerických zemí v boji proti terorismu a podvracení“, ^[16] byl boj proti *partyzánům* použit jako záminka pro jeho existenci. partyzáni nebyli dostatečně početní, aby ovládli území, získali materiální podporu cizí mocností nebo jinak ohrozili národní bezpečnost. ^{[17].[18]} ^[19] Počátečními členy Condoru byly vlády Argentiny, Chile, Uruguaye, Paraguaye a Bolívie; Brazíliesmlouvu podepsal později. Ekvádor a Peru se později připojily k operaci v okrajovějších rolích. ^{[20].[21]} Vláda Spojených států poskytovala plánování, koordinaci, školení o mučení ^[22] a technickou podporu a dodávala vojenskou pomoc juntám během administrativ Forda, Cartera a Reagana. ^[2] ^[23] Taková podpora byla často směřována přes CIA. ^[23]

Předchůdci

Operace Condor, která se odehrála v kontextu studené války, měla tichý souhlas a materiální podporu Spojených států. V roce 1968 americký generál Robert W. Porter prohlásil, že „abychom usnadnili koordinované zaměstnávání vnitřních bezpečnostních sil v rámci latinskoamerických zemí a mezi nimi, snažíme se podporovat meziútvárovou a regionální spolupráci pomocí v organizaci integrovaných středisek velení a řízení, stanovení společných operačních postupů a provádění společných a kombinovaných výcvikových cvičení.“ ^[24]

Podle amerického historika J. Patrice McSherryho, založeného na dříve tajných dokumentech CIA z roku 1976, byly v 60. a počátkem 70. let 20. století mezi představiteli mezinárodní bezpečnosti na US Army School of the Americas a na Konferenci amerických armád vyvinuty plány, jak se vypořádat s vnímanými hrozbami. v Jižní Americe od politických disidentů. Odtajněný dokument CIA z 23. června 1976 vysvětluje, že „počátkem roku 1974 se bezpečnostní úředníci z Argentiny, Chile, Uruguaye, Paraguaye a Bolívie sešli v Buenos Aires, aby připravili koordinované akce proti podvratným cílům“. ^[22]

Program byl vyvinut po sérii vládních převratů vojenskými skupinami, především v 70.

- V roce 1954 převzal kontrolu nad Paraguayí generál Alfredo Stroessner -
- Brazilská armáda svrhla prezidenta João Goularta v roce 1964. [25]
- Generál Hugo Banzer převzal moc v Bolívii v roce 1971 prostřednictvím série převratů. [26].[27]
- Dne 27. června 1973 se moci v Uruguayi chopila občansko-vojenská diktatura. [28].[29]
- Chilské ozbrojené síly pod velením generála Augusta Pinocheta bombardovaly 11. září 1973 prezidentský palác v Chile a svrhly demokraticky zvoleného prezidenta Salvadora Allendeho . [30] [31]
- Generál Francisco Morales-Bermúdez převzal kontrolu nad Peru po úspěšném převratu v roce 1975
- Vojenská junta vedená generálem Jorgem Rafelem Videlou se 24. března 1976 chopila moci v Argentině -[32]

Americký novinář AJ Langguth v knize z roku 1978 uvádí, že uspořádání prvních schůzek mezi argentinskými a uruguayskými bezpečnostními úředníky, týkající se sledování (a následného zmizení či vraždění) politických uprchlíků v těchto zemích, lze přičíst koordinaci ze strany CIA, a že CIA také působila jako prostředník při setkáních mezi argentinskými, uruguayskými a brazilskými eskadrami smrti . [33]

Národní bezpečnostní archiv uvedl: „Operace Condor založená Pinochetovým režimem v listopadu 1975 byla kódovým označením pro formální spolupráci Southern Cone, která zahrnovala nadnárodní tajné zpravodajské aktivity, únosy, mučení, zmizení a atentáty, podle dokumentárních důkazů Národního bezpečnostního archivu. z amerických, paraguayských, argentinských a chilských souborů.“ [34] Pod touto misí s kódovým označením bylo zabito několik lidí. Jak zpráva uvádí: „Mezi prominentní oběti Condoru

patří dva bývalí uruguayští zákonodárci a bývalý bolivijský prezident Juan José Torres , zavražděný v Buenos Aires , bývalý chilský ministr vnitra Bernardo Leighton a také bývalý chilský velvyslanec Orlando Letelier a jeho 26letý americký kolega Ronni Moffitt byli zavražděni bombou v autě v centru Washingtonu DC“ [35]

Historie

Spolupráce mezi různými bezpečnostními službami existovala již před vytvořením operace Condor s cílem „eliminovat marxistickou subverzi“. Během konference amerických armád, která se konala v Caracasu dne 3. září 1973, navrhl brazilský generál Breno Borges Fortes, šéf brazilské armády, „prodloužit výměnu informací“ mezi různými službami za účelem „boje proti rozvratu“. [36]

V březnu 1974 se zástupci policejních sil Chile, Uruguaye a Bolívie setkali s Albertem Villarem, zástupcem šéfa argentinské federální policie a spoluzakladatelem eskadry smrti Triple A , aby provedli pokyny pro spolupráci. Jejich cílem bylo zničit „podvratnou“ hrozbu představovanou přítomností tisíců politických exulantů v Argentině. [36] V srpnu 1974 byly na smetištích v Buenos Aires nalezeny mrtvoly bolivijských uprchlíků. [36] V roce 2007 McSherry také potvrdil únos a mučení během tohoto období chilských a uruguayských uprchlíků, kteří žili v Buenos Aires, na základě nově odtajněných dokumentů CIA z června 1976. [37]

listopadu 1975, v den 60. narozenin generála Augusta Pinocheta , se v Santiagu de Chile setkali vůdci vojenských zpravodajských služeb Argentiny, Bolívie, Chile, Paraguaye a Uruguaye s Manuelem Contrerasem , šéfem DINA (chilské tajné policie), oficiálně vytvořil Plan Condor. [38] Podle francouzské novinářky Marie-Monique Robin , autorky *Escadrons de la mort, l'école française* (2004, *Eskadry smrti, Francouzská škola*), generál Rivero, zpravodajský důstojník argentinských ozbrojených sil a bývalý student francouzštiny , vyvinul koncept operace Condor. [39]

Na základě toho, jak vlády vnímaly hrozby, byly oficiálně cílem ozbrojené skupiny (jako MIR , Montoneros nebo ERP , Tupamaros atd.), ale vlády rozšířily své útoky proti všem druhům politických oponentů, včetně jejich rodin. a další, jak uvádí Valechova komise . Argentinská „špinavá válka“, která měla podle většiny odhadů za následek přibližně 30 000 obětí, unesla, mučila a zabila mnoho odborářů, příbuzných aktivistů, sociálních aktivistů, jako jsou zakladatelky Matky z Plaza de Mayo , jeptišky , univerzitní profesoři atd. [40].[41]

Od roku 1976 byly chilská DINA a její argentinský protějšek SIDE frontovými jednotkami operace. Nechvalně známé „lety smrti“, které v Argentině teoretizoval Luis María Mendía – a dříve používané během alžírské války(1954–62) francouzskými silami;– byly široce používány. Vládní síly odvážely oběti letadlem nebo helikoptérou na moře a nechaly je zabít při plánovaných zmizeních. Bylo řečeno, že z tohoto vojenského bombardování byla zničena infrastruktura OPR-33 umístěná v Argentině. V květnu 1976 se členové Plan Condor setkali v Santiagu v Chile, na kterém zúčastněné země diskutovaly o „spolupráci na dlouhé vzdálenosti... [která] šla daleko za výměnu informací“ a byla jim přidělena kódová jména. V červenci CIA shromáždila informace, že členové Plan Condor měli v úmyslu udeřit „proti vůdcům domorodých teroristických skupin sídlících v zahraničí“. [42]

Koncem roku 1977 se kvůli neobvyklým bouřím vyplavilo na pláži jižně od Buenos Aires četné mrtvoly, které přinesly důkazy o některých vládních obětech. Byly také stovky případů odebírání nemluvňat a dětí matkám ve vězení, které byly uneseny a později zmizely; děti byly předány v nelegálních adopcích rodinám a spolupracovníkům režimu. [43] CIA také uvedla, že země operace Condor velmi dobře přijaly myšlenku spolupráce a vyvinuly vlastní komunikační síť a kombinovaly vzdělávací iniciativy v oblastech, jako je psychologická válka. [44]

Ve zprávě, kterou napsal náměstek ministra zahraničí pro Latinskou Ameriku Harry W. Shlaudeman Henrymu Kissingerovi 3. srpna 1976, bylo uvedeno, že vojenské režimy v Jižní Americe se spojují, aby spojily své síly z bezpečnostních důvodů. Byli znepokojeni šířením marxismu a důsledky, které by to mohlo mít na jejich uchopení moci. Tato nová síla působila v jiných členských zemích v utajení. Jejich cíl: hledat a zabít teroristy z „Revolučního koordinačního výboru“ v jejich vlastních zemích a v Evropě. [45] Shlaudeman vyjádřil obavy, že „mentalita obléhání“, která prostoupila členy operace Condor, by mohla vést k větší propasti mezi vojenskými a civilními institucemi v regionu. Obával se také, že by to mohlo vést k rostoucí izolaci těchto zemí od vyspělých západních zemí. Věřil, že některé jejich obavy byly oprávněné, přesto měl pocit, že příliš silnou reakcí mohou tyto země vyvolat silnou teroristickou protireakci podobnou OOP v Izraeli. [45]

Dokumenty USA ze dne 17. dubna 1977 uvádějí Chile i Argentinu jako aktivní při využívání komunikačních médií pro účely vysílání propagandy. Cíl propagandy měl dva cíle. Prvním účelem bylo zmírnit/čelit kritice vlád zapojených zahraničními médii a druhým bylo pěstovat národní hrdost v místním obyvatelstvu. Jeden propagandistický kus vytvořený Chile s názvem „Chile po Allende“ byl distribuován mezi vlády jednající pod Condorem. Dokument však pouze uvádí, že Uruguay a Argentina byly jediné dvě země, které dohodu uznaly. Paraguayská vláda byla uvedena pouze jako hlavní producent propagandy využívající místní tisk, „Patria“. Setkání, které se mělo konat v březnu 1977 a projednávalo se „[46]

Odtajněná zpráva CIA z roku 2016 ze dne 9. května 1977 nazvaná „Protiterorismus v Jižním kuželu“ podtrhla jeden „aspekt programu zahrnujícího Chile, Uruguay a Argentinu, který předpokládá nezákonné operace mimo Latinskou Ameriku proti exilovým teroristům, zejména v Evropě“. „Vojeninou kontrolované vlády Jižního kužele,“ stálo v dokumentu, „všechny se považují za terče mezinárodního marxismu.“ Dokument zdůraznil základní

charakteristiku Condoru, která byla součástí dlouho vyzkoušeného „regionálního přístupu“ k uklidnění „podvracení“, naplnila se začátkem roku 1974, kdy „bezpečnostní úředníci ze všech členských zemí s výjimkou Brazílie,^[47] V roce 1980 se uskutečnilo další setkání, na kterém byl Montensero zajat. Bylo řečeno, že RSO je nezabije, pokud budou souhlasit se spoluprací a poskytnutím informací ohledně budoucích setkání v Riu.^[48]

Odhalení o Condorovi

Hlavní článek: [Archives of Terror](#)

Diktatury a jejich zpravodajské služby byly zodpovědné za desítky tisíc zabitých a pohřešovaných lidí v období mezi lety 1975 a 1985. Při analýze politických

represí v regionu během tohoto desetiletí brazilský novinář Nilson Mariano odhaduje počet zabitých a pohřešovaných lidí na 2 000 v Paraguayi; 3 196 v Chile; 297 v Uruguayi; 366 v Brazílii; a 30 000 v Argentíně.^[49] Odhady počtu zabitých a

zmizelých členskými zeměmi během období operace jsou 7 000–30 000 v

Argentíně, 3 000–10 000 v Chile, 116–546 v Bolívii, 434–1 000 v Brazílii, 200–400 v Paraguayi a 123–215 Uruguay. Zatímco mnoho zdrojů kombinuje tato čísla do jediného počtu obětí připadajících na operaci Condor, zabití přímo spojená s přeshraniční vojenskou a zpravodajskou spoluprací mezi jihoamerickými diktaturami jsou z definice pouze malou podmnožinou z celkového počtu. McSherry například v roce 2002 odhadl, že při operacích Condor bylo zabito nebo „zmizelo“ nejméně 402 jedinců: „Nějakých 132 Uruguayců (127 v Argentíně, 3 v Chile a 2 v Paraguayi), 72 Bolivijců (36 v Chile, 36 v Argentíně), 119 Chilanů, 51 Paraguayců (v Argentíně),^[9]: str. 39 V roce

z Národního
bezpečnostního archivu

2009 McSherry nabídl řadu „stovek nebo tisíců... zavražděných při operacích Condor“, přičemž uznal, že „počet stále nebyl definitivně stanoven“. [1]

Dne 22. prosince 1992 oběť mučení Martín Almada a José Agustín Fernández, paraguayský soudce, navštívili policejní stanici na předměstí Lambaré v Asunción, aby hledali spisy o bývalém politickém vězni. Našli to, co se stalo známým jako „Archives of Terror“ (portugalsky: *Arquivos do Terror*), dokumentující osudy tisíců latinskoamerických politických vězňů, kteří byli tajně uneseni, mučeni a zabití bezpečnostními službami Argentiny, Bolívie, Brazílie, Chile, Paraguay a Uruguay. Archivy obsahovaly celkem 60 000 dokumentů o hmotnosti 4 tuny a obsahujících 593 000 mikrofilmovaných stran. [50] Operace Condor Southern Cone měla za následek až 50 000 zabitých; 30 000 „zmizelo“; a 400 000 zatčených a uvězněných. [51].[15].[52] Některé z těchto zemí se při stíhání bývalých vojenských důstojníků spoléhaly na důkazy v archivech. [53] [54] Vyšší počet 90 000 zabitých uvedl La Federación Latinoamericana de Asociaciones de Familiares de Detenidos-Desaparecidos (FEDEFAM). [15]

Podle těchto archivů spolupracovaly další země, jako je Peru, poskytováním zpravodajských informací v reakci na požadavky bezpečnostních služeb národů Jižního kužele. Zatímco Peru nemělo žádné zástupce na tajném setkání v listopadu 1975 v Santiagu de Chile, existují důkazy o jeho zapojení. Například ještě v červnu 1980 bylo Peru známo, že spolupracovalo s argentinskými agenty 601 Intelligence Battalion při únosu, mučení a „zmizení“ skupiny Montoneros žijících v exilu v Limě. [55] Brazílie podepsala dohodu později (červen 1976), ale odmítla se zapojit do akcí mimo Latinskou Ameriku. [53]

Mexiko spolu s Kostarikou, Kanadou, Francií, Spojeným královstvím, Španělskem a Švédskem přijalo mnoho lidí prchajících jako uprchlíci před teroristickými režimy. Třetí fáze operace Condor zahrnovala plány na atentát a další opatření proti odpůrcům vojenských diktatur

v jiných zemích, jako je Francie, Portugalsko, Spojené státy americké, Itálie a Mexiko. Tyto plány byly uskutečněny v případech, jako je atentát na Orlanda Leteliera a Ronniho Karpenu Moffitta ve Spojených státech. Neurčený počet cizinců byl také zatčen a mučen, včetně občanů Španělska, Spojeného království, Francie a Spojených států. ^{[56].[57]}Operace Condor oficiálně skončila, když Argentina v roce 1983 (po porážce ve válce o Falklandy) svrhla vojenskou diktaturu a obnovila demokracii. ^[58]

Pozoruhodné případy a stíhání

Argentina

Hlavní článek: Špinavá válka

Občansko-vojenská diktatura Argentiny existovala od roku 1976 do roku 1983 vojenskými juntami v rámci operace

Condor. Argentinská strana

spolupracovala s chilskou DINA v mnoha případech *desaparecidos*. V Buenos Aires zavraždili chilského generála Carlose

Pratse, bývalé uruguayské poslance

Zelmara Micheliniho a Héctora Gutiérreze

Ruize a také bývalého prezidenta Bolívie

Juana Josého Torrese. SIDE také

pomáhala při kokainovém převratu

bolivijského generála Luíse Garcíi Mezy Tejada v Bolívii s pomocí

italského agenta Gladio Stefana Delle Chiaie a nacistického

válečného zločince Klaus Barbie (viz také Operace Charly). Nedávno,

od otevření důvěrných archivů, bylo zjištěno, že existují operativní

jednotky složené z Italů, používané v ESMA k represím skupin

italských Montoneros. Tuto jednotku nazvanou „Shadow Group“ vedl

Gaetano Saya v době, kdy důstojník italského pobytu zůstal za další –

operace Gladio. V dubnu 1977 začala Madres de la Plaza de Mayo,

skupina matek, jejichž děti zmizely, každý čtvrtek demonstrovat před

Graffiti v Buenos Aires, požadující spravedlnost pro oběti občansko-vojenské diktatury Argentiny

Casa Rosada.na náměstí. Snažili se zjistit polohu a osudy svých dětí. Zmizení dvou francouzských jeptišek a několika zakladatelek Matky z Plaza de Mayo v prosinci 1977 získalo mezinárodní pozornost. Úřady později identifikovaly jejich ostatky mezi těly vyplavenými na plážích v prosinci 1977 jižně od Buenos Aires, obětí letů smrti .^[59] Ostatní členové Matek z Plaza de Mayo pokračovali v boji za spravedlnost v následujících desetiletích.

Poté, co byla v Argentině v roce 1983 obnovena demokracie, vláda zřídila Národní komisi pro násilná zmizení (CONADEP), kterou vedl spisovatel Ernesto Sabato . Shromáždila svědectví stovek svědků o obětech režimu a známých zneužívání, zdokumentovala stovky tajných věznic a vazebních středisek a identifikovala vůdce mučících a smrtících eskader. O dva roky později se Juicio a las Juntas (Soud s juntami) z velké části podařilo prokázat zločiny nejvyšších důstojníků různých *junt* , které vytvořily samozvaný proces národní reorganizace . Většina nejvyšších důstojníků postavených před soud byla usvědčena a odsouzena k doživotnímu vězení, včetně Jorge Rafael Videla , Emilio Eduardo Massera , Roberto Eduardo Viola , Armando Lambruschini , Raúl Agosti , Rubén Graffigna , Leopoldo Galtieri , Jorge Anaya a Basilio Lami Dozo .

Pod tlakem armády po těchto procesech přijala vláda Raúla Alfonsína dva zákony o amnestii na ochranu vojenských důstojníků zapojených do porušování lidských práv: z roku 1986 Ley de Punto Final (*zákon o uzavření*) a z roku 1987 Ley de Obediencia Debida (*zákon o náležité poslušnosti*).) , čímž končí stíhání zločinů spáchaných během špinavé války. V letech 1989–1990 prezident Carlos Menem omilostnil vůdce junty , kteří si odpykávali tresty za pokus o uzdravení a usmíření.

Koncem 90. let kvůli útokům na americké občany v Argentině a odhalení o financování argentinské armády CIA^[60] a po výslovném zákazu Kongresu v roce 1990 nařídil americký prezident Bill Clinton odtajnění tisíců dokumentů ministerstva zahraničí

souvisejících s USA. -Argentinské aktivity sahající až do roku 1954. Tyto dokumenty odhalily spoluúčast USA na špinavé válce a operaci Condor.

Po neustálých protestech Matek z Plaza de Mayo a dalších lidskoprávních skupin zrušil v roce 2003 argentinský kongres, spoléhajíc na prezidenta Nestora Kirchnera a plnou podporu vládnoucí většiny v obou komorách, zákony o amnestii. Argentinský nejvyšší soud v samostatném přezkumu je prohlásil za protiústavní v červnu 2005. Rozhodnutí soudu umožnilo vládě obnovit stíhání zločinů spáchaných během špinavé války.

Civilní agent DINA Enrique Arancibia Clavel, který byl v roce 2004 v Argentině stíhán za zločiny proti lidskosti, byl odsouzen k doživotnímu vězení za podíl na vraždě generála Pratse. ^[61] Tvrdí se, že do vraždy byl zapojen i podezřelý italský terorista Stefano Delle Chiaie. Spolu s extremistou Vincenzem Vinciguerrou vypověděli v Římě v prosinci 1995 před federální soudkyní Marií Servini de Cubría, že agenti DINA Clavel a Michael Townley byli přímo zapojeni do tohoto atentátu. ^[62] V roce 2003 požádal soudce Servini de Cubría, aby Mariana Callejas (manželka Michaela Townleyho) a Cristoph Willikie, plukovník ve výslužbě z chilské armády, byli vydáni, protože byli obviněni z účasti na vraždě. Soudce chilského odvolacího soudu Nibaldo Segura odmítl vydání v červenci 2005 s odůvodněním, že již byli stíháni v Chile. ^[63]

Vlajka s obrázky těch, kteří zmizeli během demonstrace v Buenos Aires k 35. výročí převratu v Argentině v roce 1976.

března 2013 se v Buenos Aires postavilo před soud 25 bývalých vysokých vojenských důstojníků z Argentiny a Uruguaye, kteří byli obviněni ze spiknutí s cílem „unést, zmizet, mučit a zabít“ 171 politických odpůrců během 70. a 80. let. Mezi obžalovanými jsou bývalí argentiniští „prezidenti“ Jorge Videla a Reynaldo Bignone z

období El Proceso . Žalobci svůj případ částečně zakládají na dokumentech USA, které byly odtajněny v 90. letech a později a které získala nevládní organizace National Security Archive se sídlem na Univerzitě George Washingtona ve Washingtonu, DC. [64]

Dne 27. května 2016 bylo patnáct bývalých vojenských činitelů uznáno vinnými. Reynaldo Bignone dostal 20 let vězení. Čtrnáct ze zbývajících 16 obžalovaných dostalo osm až 25 let. Dva byli shledáni nevinnými. [65] Luz Palmás Zaldúa, právník zastupující rodiny obětí, tvrdí, že "toto rozhodnutí je důležité, protože je to poprvé, co byla u soudu prokázána existence operace Condor. Je to také poprvé, co bývalí členové Condoru byl odsouzen za to, že byl součástí této zločinecké organizace." [66]

Brazílie

Prezident Fernando Henrique Cardoso nařídil v roce 2000 uvolnit některé vojenské spisy týkající se operace Condor. [67] Existují dokumenty, které dokazují, že toho roku generální prokurátor Giancarlo Capaldo, italský soudce, vyšetřoval „zmizení“ italských státních příslušníků v Latinské Americe. pravděpodobně kvůli akcím argentinského, paraguayského, chilského a brazilského vojenského personálu, který mučil a vraždil italské občany během vojenských diktatur v Latinské Americe. V případě Brazilců obviněných z vraždy, únosu a mučení, tam byl seznam se jmény jedenácti Brazilců kromě mnoha vysoce postavených vojenských pracovníků z jiných zemí zapojených do operace.

Slovy magistrátu ze dne 26. října 2000 : „(...) nemohu potvrdit ani vyvrátit, protože až do prosince budou argentinští, brazilští, paraguaysští a chilští vojáci [vojenský personál] podléhat trestnímu řízení...“ [68]

Podle oficiálního prohlášení italské vlády nebylo jasné, zda bude vláda stíhat obviněné vojenské důstojníky nebo ne, Od listopadu 2021 nebyl nikdo v Brazílii odsouzen za porušování lidských práv za

činy spáchané během 21 let vojenské diktatury, kvůli zákonu o amnestii zajistili nad jejich zločiny jak vládní úředníky, tak levicové partyzány.

Únos Uruguayců

Operace Condor rozšířila své tajné represe z Uruguaye do Brazílie v listopadu 1978, v události později známé jako „*o Sequestro dos Uruguaios*“ nebo „Únos Uruguayců“. [69] Se souhlasem brazilského vojenského režimu vyšší důstojníci uruguayské armády tajně překročili hranici a vstoupili do Porto Alegre, hlavního města státu Rio Grande do Sul. Tam unesli Universindo Rodriguez a Lilian Celiberti, aktivistický pár uruguayské politické opozice, spolu s jejími dvěma dětmi, Camilem a Francescou, pěti a tříletým. [70]

Ilegální operace se nezdařila, protože dva brazilští novináři, reportér Luiz Cláudio Cunha a fotograf João Baptista Scalco z časopisu Veja, byli anonymním telefonátem varováni, že uruguayský pár „zmizel“. Aby si informace ověřili, oba novináři zašli na uvedenou adresu: byt v Porto Alegre. [71] Když dorazili, byli novináři nejprve považováni za další členy politické opozice ozbrojenými muži, kteří Celibertiho zatkli, a oni byli postupně zatčeni. Universindo Rodriguez a děti už byli tajně odvezeni do Uruguaye. [72]

Lilian Celiberti během projevu na Světovém sociálním fóru . Porto Alegre , 2010.

Když byla jejich identita objasněna, novináři svou přítomností odhalili tajnou operaci. Bylo pozastaveno. Předpokládá se, že odhalení operace zabránilo vraždě páru a jejich dvou malých dětí, protože zprávy o politickém únosu uruguayských občanů v Brazílii se dostaly do titulků brazilského tisku. Stal se z toho mezinárodní skandál. Vojenské vlády Brazílie i Uruguaye byly v rozpacích. O několik dní později úředníci zařídili, aby děti Celibertisových byly

odvezeny k jejich prarodičům z matčiny strany do Montevidea. Poté, co byli Rodriguez a Celiberti uvězněni a mučeni v Brazílii, byli převezeni do vojenských věznic v Uruguayi a dalších pět let zadržováni. Když byla v roce 1984 v Uruguayi obnovena demokracie, pár byl propuštěn.^[73]

V roce 1980 brazilské soudy odsoudily dva inspektory DOPS (Department of Political and Social Order, oficiální policejní pobočka odpovědná za politické represe během vojenského režimu) za zatčení novinářů v Lilianině bytě v Porto Alegre. Byli to João Augusto da Rosa a Orandir Portassi Lucas. Reportéři a Uruguayci je identifikovali jako účastníky únosu. Tato událost potvrdila přímé zapojení brazilské vlády do operace Condor.^[74] V roce 1991 guvernér Pedro Simon zařídil, aby stát Rio Grande do Sul oficiálně uznal únos Uruguayců a poskytl jim finanční kompenzaci. Demokratická vláda prezidenta Luise Alberta Lacallav Uruguayi byl inspirován udělat totéž o rok později.^{[75].^[76]}

Policista Pedro Seelig, v době únosu šéf DOPS, byl uruguayským párem identifikován jako muž, který měl na starosti operaci v Porto Alegre. Zatímco Seelig stanul před soudem v Brazílii, Universindo a Lillian zůstali ve vězení v Uruguayi a bylo jim zabráněno svědčit. Brazilský policista byl zproštěn viny pro nedostatek důkazů. Pozdější svědectví Lillian a Universinda odhalilo, že čtyři důstojníci tajné uruguayské kontrainteligenční divize – dva majorové a dva kapitáni – se operace zúčastnili se souhlasem brazilských úřadů.^[77] Kapitán Glauco Yanonne byl osobně zodpovědný za mučení Universinda Rodriqueze v sídle DOPS v Porto Alegre.^[78] Přestože Universindo a Lillian identifikovali uruguayské vojáky, kteří je zatkli a mučili, ani jeden nebyl v Montevideu stíhán. Zákon o imunitě, přijatý v roce 1986, poskytl amnestii uruguayským občanům, kteří se za diktatury dopustili činů politické represe a porušování lidských práv.

Cena Esso za rok 1979, považovaná za nejdůležitější cenu brazilského tisku, byla udělena Cunhovi a Scalcovi za investigativní žurnalistiku případu.^[79] Hugo Cores, bývalý uruguayský politik, byl tím,

kdo varoval Cunhu. V roce 1993 řekl brazilskému tisku:

Všichni Uruguayci unesení do zahraničí, kolem 180 lidí, jsou dodnes nezvěstní. Jediný, komu se podařilo přežít, jsou Lilian, její děti a Universindo. ^[80]

Údajný atentát na João Goulart

Po svržení byl João Goulart prvním brazilským prezidentem, který zemřel v exilu. Zemřel na údajný infarkt ve spánku v Mercedesu v Argentině dne 6. prosince 1976. Protože pitva nebyla nikdy provedena, skutečná příčina jeho smrti zůstává neznámá.

26. dubna 2000 bývalý guvernér Rio de Janeiro a Rio Grande do Sul Leonel Brizola, Goulartův švagr, tvrdil, že bývalí prezidenti Goulart a Juscelino Kubitschek (který zemřel při autonehodě) byli zavražděni v rámci operace Condor. Požádal o zahájení vyšetřování jejich smrti. ^{[81][82]}

Dne 27. ledna 2008 otiskly noviny Folha de S. Paulo článek s prohlášením Maria Neira Barreira, bývalého člena zpravodajské služby za uruguayské diktatury. Barreiro řekl, že Goulart byl otráven, čímž potvrdil Brizolova obvinění. Barreiro také uvedl, že rozkaz k atentátu na Goularta přišel od Sérgia Paranhos Fleuryho, šéfa Departamento de Ordem Política e Social (Oddělení politického a sociálního řádu) a povolení zabíjet od prezidenta Ernesta Geisela. ^{[83][84]} V červenci 2008 zvláštní komise zákonodárského sboru Rio Grande do Sul, Goulartova domovského státu, dospěla k závěru, že „důkazy, že Jango [Goulart] byl úmyslně zavražděn, se znalostí Geiselovy vlády, jsou silné.“ ^[85]

V březnu 2009 časopis CartaCapital zveřejnil dosud nezveřejněné dokumenty Národní informační služby vytvořené tajným agentem, který byl přítomen v Goulartových nemovitostech v Uruguayi. Toto odhalení posiluje teorii, že bývalý prezident byl otráven. Rodina Goulartových zatím neidentifikovala, kdo by mohl být „agentem B“, jak je v dokumentech označován. Agent vystupoval jako blízký přítel Goularta a podrobně popsal hádku během oslavy 56. narozenin

bývalého prezidenta s jeho synem kvůli rvačce dvou zaměstnanců. [86] V důsledku příběhu se Komise pro lidská práva Poslanecké sněmovny rozhodla vyšetřit Goulartovu smrt. [87]

Později *CartaCapital* zveřejnila rozhovor s vdovou po Goulartovi, Marií Teresou Fontelou Goulartovou, odhalující dokumenty od uruguayské vlády popisující její stížnosti, že její rodina byla sledována. Uruguayská vláda sledovala Goulartovo cestování, jeho podnikání a politické aktivity. Tyto soubory byly z roku 1965, rok po převratu v Brazílii, a naznačují, že mohl být úmyslně napaden. Hnutí za spravedlnost a lidská práva a prezidentský institut João Goulart Institute si vyžádaly dokument odkazující na uruguayské ministerstvo vnitra, v němž se uvádí, že „seriózní a odpovědné brazilské zdroje“ hovořily o „údajném spiknutí proti bývalému brazilskému prezidentovi“.

Chile

Viz také: Porušování lidských práv v Chile za Augusta Pinocheta

Když byl Augusto Pinochet zatčen v

Londýně v roce 1998 v reakci na žádost španělského soudce Baltasara Garzóna o jeho vydání do Španělska, byly odhaleny další informace týkající se Condora. Jeden z právníků usilujících o jeho vydání uvedl, že došlo k pokusu o atentát na Carlose Altamirana, vůdce Chilské socialistické strany. Řekl, že Pinochet se setkal s italským neofašistickým teroristou Stefanem Delle Chiaie během Francova

pohřbu v Madridu v roce 1975 a zařídil, aby byl Altamirano zavražděn. [88] Plán se nezdařil. Chilský soudce Juan Guzmán Tapianakonec vytvořil precedens týkající se zločinu „trvalého únosu“: protože těla unesených a pravděpodobně zavražděných obětí nemohla být nalezena, domníval se, že únos měl pokračovat, spíše než k němu došlo tak dávno, že pachatelé byli chráněni amnestií

Zmizelí lidé v umění v Parque por la Paz ve Villa Grimaldi v Santiagu de Chile

vyhlášenou v roce 1978 nebo chilskou promlčecí lhůtou . V listopadu 2015 chilská vláda uznala, že Pablo Neruda mohl být zavražděn členy Pinochetova režimu. [89]

Generál Carlos Prats

Generál Carlos Prats a jeho manželka Sofía Cuthbert byli zabiti bombou v autě 30. září 1974 v Buenos Aires, kde žili v exilu. Chilská DINA byla zodpovědná. V Chile soudce Alejandro Solís ukončil Pinochetovo stíhání v lednu 2005 poté, co chilský nejvyšší soud zamítl jeho požadavek na zrušení Pinochetovy imunity před stíháním (jako šéfa státu). Z tohoto atentátu byli v Chile obviněni vůdci DINA, včetně šéfa Manuela Contrerese, bývalého náčelníka operací a penzionovaného generála Raúla Itturiagy Neumana, jeho bratra Rogera Itturiagy a bývalých brigádníků Pedra Espinozy Brava a José Zary . Agent DINA Enrique Arancibia Clavel byl v Argentině odsouzen za vraždu.

Bernardo Leighton

Bernardo Leighton a jeho manželka byli těžce zraněni neúspěšným pokusem o atentát dne 6. října 1975 poté, co se usadili v exilu v Itálii. Při útoku pistolí byl Bernardo Leighton vážně zraněn a jeho manželka Anita Fresno byla trvale invalidní. Podle odtajněných dokumentů v Národním bezpečnostním archivu a italského generálního prokurátora Giovanniho Salviho, který vedl stíhání bývalého šéfa DINA Manuela Contrerese, se Stefano Delle Chiaie sešel v roce 1975 v Madridu s Michaellem Townleym a Virgilio Paz Romero, aby naplánovali vraždu Bernarda Leightona s s pomocí Francovy tajné policie. [90] V roce 1999 tajemník Rady národní bezpečnosti (NSC) Glyn T. Davies prohlásil, že odtajněné dokumenty stanovily odpovědnost Pinochetovy vlády za provedení atentátu na Bernarda Leightona, stejně jako na Orlanda Leteliera a generála Carlose Pratse. [91] neúspěšný pokus o atentát dne 6. října 1975.

Orlando Letelier

Hlavní článek: Atentát na Orlanda Leteliera

V prosinci 2004 Francisco Letelier, syn Orlanda Leteliera, napsal ve sloupku OpEd v *Los Angeles Times*, že atentát jeho otce byl součástí operace Condor, kterou popsal jako „síť pro sdílení zpravodajských informací využívanou šesti jihoamerickými diktátory té éry k odstranění disidentů.“ [92]

Letelier v roce 1976

Michael Townley obvinil Pinocheta, že je zodpovědný za Letelierovu smrt. Townley se přiznal, že najal pět kubánských exulantů proti Castroví, aby nastražili Letelierovo auto. Podle Jean-Guy Allarda, po konzultacích s vedením teroristické organizace CORU, včetně Luise Posady Carrilese a Orlanda Bosche, byli k provedení vraždy zvoleni kubánští Američané José Dionisio Suárez, Virgilio Paz Romero, Alvin Ross Díaz a bratři Guillermo a Ignacio Novo Sampollovi. [93] Podle Miami Herald byl Luis Posada Carriles na tomto setkání, které rozhodlo o Letelierově smrti a také o Bombardování kubánského letu 455.

Spálené pouzdro

V červenci 1986 byl zaživa upálen fotograf Rodrigo Rojas DeNegri a Carmen Gloria Quintana utrpěla vážné popáleniny během pouličních protestů proti Pinochetovi. Případ těchto dvou se stal známým jako *Caso Quemados* („Spálený případ“) a případu se dostalo pozornosti ve Spojených státech, protože Rojas po převratu v roce 1973 uprchl do USA. [94] Dokument ministerstva zahraničí Spojených států zdůrazňuje, že chilská armáda záměrně zapálila Rojas i Quintanu. [95] Pinochet na druhé straně obvinil Rojas i Quintanu z toho, že jsou teroristé, kteří byli zapáleni jejich vlastními Molotovovými koktejly. [96] Podle analytika Národního bezpečnostního archivu Petera Kornbluha Pinochetova reakce na útok a smrt Rojas „přispěla k Reaganovu rozhodnutí stáhnout podporu režimu a tlačit na návrat k civilní vládě“. [94]

Operation Silence

Operación Silencio (*Operace Silence*) byla chilská operace, která měla zabránit vyšetřování chilských soudců tím, že vyhnala svědky ze země. Začalo to asi rok předtím, než byly v Paraguayi nalezeny „teroristické archivy“.

V dubnu 1991 opustil zemi Arturo Sanhueza Ross, spojený s vraždou vůdce MIR Jecara Neghmeho v roce 1989. Podle Rettigové zprávy byla smrt Jecara Neghmeho provedena agenty chilské tajné služby . [97] V září 1991 odletěl letadlem Carlos Herrera Jiménez, který zabil odboráře Tucapela Jiméneze. [98] V říjnu 1991 byl Eugenio Berríos , chemik, který pracoval s agentem DINA Michael Townley, eskortován z Chile do Uruguaye agenty operace Condor, aby se vyhnul svědectví v případě Letelier. Používal argentinské, uruguayské, paraguayské a brazilské pasy, což vyvolalo obavy, že operace Condor není mrtvá. Berríos byl nalezen mrtvý v El Pinar, poblíž Montevideo (Uruguay), v roce 1995. Jeho tělo bylo tak zohaveno, že znemožnilo identifikaci podle vzhledu.

V lednu 2005 Michael Townley, který nyní žije v USA v rámci programu na ochranu svědků, uznal spojení mezi Chile, DINA a zadržovacím a mučícím střediskem Colonia Dignidad . [99] Středisko bylo založeno v roce 1961 Paulem Schäferem , který byl zatčen v březnu 2005 v Buenos Aires a odsouzen na základě obvinění ze znásilnění dítěte. Townley informoval Interpol o Colonia Dignidad a Armádní laboratoři bakteriologické války. Tato poslední laboratoř by nahradila starou laboratoř DINA na ulici Via Naranja de lo Curro, kde Townley pracoval s chemickým vrahem Eugeniem Berríosem. Toxin, který údajně zabil křesťanského demokrata Eduarda Frei Montalvu podle soudce, který případ vyšetřuje, mohl být vyroben v

Obálka La Segunda , 25. července 1975, v souvislosti s vraždou agentů MIR v Argentině. Hlavní záhlaví zní "Vyhubeno jako myši".

této nové laboratoři v Colonia Dignidad. ^[99] V roce 2013 brazilsko-uruguayско-argentinský kolaborativní dokument, *Dossiê Jango* , zapletl stejnou laboratoř do údajné otravy João Goularta , brazilského sesazeného prezidenta. ^[100]

Americký kongresman Edward Koch

V únoru 2004 reportér John Dinges publikoval *Roky kondora: Jak Pinochet a jeho spojenci přinesli terorismus na tři kontinenty* . Prozradil, že uruguayští vojenští představitelé pohrozili atentátem na amerického kongresmana Edwarda Kocha (pozdějšího starostu New Yorku) v polovině roku 1976. Koncem července 1976 o tom dostal informaci šéf stanice CIA v Montevideu. Na základě zjištění, že muži v té době pili, doporučil, aby CIA nepodnikla žádné kroky. Mezi uruguayské důstojníky patřil plukovník José Fons, který byl na tajném setkání v listopadu 1975 v Santiagu v Chile; a major José Nino Gavazzo, který v roce 1976 vedl tým zpravodajských důstojníků působících v Argentině a byl zodpovědný za smrt více než 100 Uruguayců. ^[101]

V rozhovoru s Dingesem na počátku 21. století Koch řekl, že George HW Bush , tehdejší ředitel CIA, ho v říjnu 1976 informoval, že „jeho sponzorování legislativy, která má zastavit americkou vojenskou pomoc Uruguayi na základě lidských práv, vyprovokovalo představitele tajné policie k , uzavřít za vás smlouvu.“ ^[102] V polovině října 1976 Koch napsal ministerstvu spravedlnosti žádost o ochranu FBI, ale žádná mu nebyla poskytnuta. ^[102] (Bylo to více než dva měsíce po schůzce a po Orlandu Letelierovi Koncem roku 1976 byli plukovník Fons a major Gavazzo přiděleni na prominentní diplomatická místa ve Washingtonu, DC. předměty nepříjemné publicity“. ^[101] Koch se o souvislostech mezi hrozbami a jmenováním funkcí dozvěděl až v roce 2001. ^[101]

Paraguay

Spojené státy podporovaly antikomunistickou vojenskou diktaturu Alfreda Stroessnera ^[3] a hrály „kritickou podpůrnou roli“ ve vnitřních záležitostech Stroessnerovy Paraguaye. ^[103] Například důstojník americké armády podplukovník Robert Thierry byl vyslán, aby pomohl místním dělníkům vybudovat zadržovací a výslechové centrum s názvem „La Technica“ v rámci operace Condor. ^{[104].}^[105] La Technica byla také dobře známým mučícím centrem. ^{[104].}^[105] Stroessnerova tajná policie v čele s pastorem Coronelem koupala své zajatce ve vanách s lidskými zvratky a exkrementy ^[106] a udeřil je do konečníku elektrickými dobytčáky. Rozřezali tajemníka komunistické strany Miguela Ángela Solera zaživa motorovou pilou, zatímco Stroessner poslouchal telefon. ^{[107].}^{[108].}^{[109].}^[110] Stroessner požadoval, aby byly pásky zadržovaných křičících bolestí přehrány jejich rodinným příslušníkům. ^[111]

Harry Shlaudeman ve zprávě pro Kissingera popsal militaristický stát Paraguaye jako „vojenský režim devatenáctého století, který vypadá dobře na stránce kreslených filmů“. Shlaudemanovy rozsudky přijaly tón paternalismu, ale správně poznamenaly, že „zaostalost“ Paraguaye vede k osudu jejích sousedů. Ačkoli Spojené státy nahlížely na konflikt z globální a ideologické perspektivy, mnoho dekolonizovaných národů definovalo národní bezpečnostní hrozby z hlediska sousedních národů a dlouhodobých etnických nebo regionálních sporů. Shlaudeman si všímá neuvěřitelné odolnosti, kterou Paraguay prokázala proti nadřazené vojenské síle svých sousedů během války o Chaco. Z pohledu vlády v Paraguayi vítězství nad jejími sousedy v průběhu několika desetiletí ospravedlnilo nedostatek rozvoje v zemi. Zpráva dále uvádí, že politické tradice v Paraguayi byly všechno možné, jen ne demokratické. Tato realita spojená se strachem z levicového disentu v sousedních zemích vedla vládu k tomu, aby se zaměřila na zadržování politické opozice místo na rozvoj svých ekonomických a politických institucí. Ideologický strach ze svých sousedů je nutil chránit jeho suverenitu. Proto boj proti radikálním, levicovým hnutím v zemi i mimo ni motivoval mnohé politiky, aby jednali v zájmu bezpečnosti. ^[45] V roce 2020

knihu vydal francouzský spisovatel Pablo Daniel Magee *Operace Condor*, kterou přednesl Costa Gavras Kniha sleduje život paraguayské oběti operace Condor Martina Almady

Peruánský případ

Peruánský zákonodárce Javier Diez Canseco prohlásil, že on a dvanáct jeho vlastních krajanů (Justinino Apaza Ordonez, Hugo Blanco, Genaro Ledesma Izquieta, Valentin Pacho, Ricardo Letts, Cesar Levan, Ricardo Napuri, Jose Luis Alvarado Bravo, Alfonso Baella Tuesta, Gaig, Jose Arce Larco a Humberto Damonte), všichni odpůrci diktatury Francisca Moralese Bermudeze, byli vyhoštěni a v roce 1978 po únosu v Peru předáni argentinským ozbrojeným silám ve městě Jujuy. Uvedl také, že existuje odtajněná dokumentace CIA a kabelové informace šířené WikiLeaks, které odpovídají za spojení vlády Moralese Bermudeze s operací Condor. ^[112]

Peruánský diktátor Francisco Morales Bermúdez byl součástí operace Condor.

Uruguay

Hlavní článek: Občansko-vojenská diktatura Uruguaye
Jak je obvyklé u diktatur Southern Cone sedmdesátých let, Juan María Bordaberry se prohlásil za diktátora a zakázal zbytek politických stran. ^[113] De *facto* vláda trvala od roku 1973 do roku 1985, v tomto období bylo značné množství lidí zavražděno, mučeno, nezákonně zadržováno a uvězněno, uneseno a nuceno zmizet, v rámci údajné obrany proti podvracení. ^[114] Před státním převrácením v roce 1973 působila CIA jako poradce orgánů činných v trestním řízení v zemi. ^[115] Dan Mitrione, nejznámější příklad takové

spolupráce, vycvičil civilní policii v protipovstaleckém boji na School of the Americas v Panamě , známé jako Institut pro bezpečnostní spolupráci na západní polokouli po roce 2000. ^{[116].}^[117]

Mexiko

V 60. a 70. letech bylo Mexiko přesvědčeno, aby se stalo součástí jak operace Intercept ^[118] , tak operace Condor ^[119] vyvinuté v letech 1975 až 1978, se záminkou bojovat proti pěstování opia a marihuany ve „zlatém trojúhelníku“ , zejména v Sinaloa . ^[120]

Operace, již velel generál José Hernández Toledo ^[121] , byla propadákem a nedošlo k žádnému dopadení většího drogového bosse, nicméně ve venkovských oblastech bylo hlášeno mnoho zneužívání a represí. ^[122]

Mexiko mělo svou vlastní, nazvanou „Operacion Condor“, která byla protkána mexickou špinavou válkou během stejné éry, ve které bylo zdokumentováno, že armáda „zmizela“, zabila, znásilňovala a mučila několik venkovských lidí (včetně sociálních aktivistů a politických oponentů).) údajně napojeni na tamní nelegální obchod s drogami , zejména ve státě Sinaloa . ^{[123].}^[119]

Další případy

Edgardo Enríquez, chilský vůdce MIR , „zmizel“ v Argentině, stejně jako vůdce MIR Jorge Fuentes. Alexej Jaccard a Ricardo Ramírez „zmizeli“ a v roce 1977 byla v Argentině demontována podpůrná síť komunistické strany. V zemi byly také hlášeny případy represí proti Němcům, Španělům, Peruáncům a Židům. Součástí Condoru byly i atentáty na bývalého bolivijského prezidenta Juana José Torrese a bývalých uruguayských poslanců Hécтора Gutiérreze a Zelmara Michelinioho v Buenos Aires v roce 1976. DINA kontaktovala chorvatské teroristy (tj. ustašovské emigranty a potomky), italské neofašisty a šáhovy SAVAK , aby našli a zavraždili disidenty v exilu. ^[124]

Podle zpráv z roku 2006, vyplývajících ze soudních procesů s nejvyššími představiteli v Argentině, byla operace Condor na svém vrcholu v roce 1976, kdy byli ohroženi chilští exulanti v Argentině; mnozí odešli do ilegality nebo znovu do exilu v jiných zemích. Chilský generál Carlos Prats byl zavražděn DINA v Buenos Aires v roce 1974 s pomocí bývalého agenta CIA Michaela Townleyho. Kubánští diplomaté byli zavražděni v Buenos Aires v mučícím centru *Automotores Orletti*, jednom z 300 tajných věznic diktatury. Tato centra byla řízena *Grupo de Tareas 18*, v jejímž čele stál bývalý policista a zpravodajský agent Aníbal Gordon, dříve odsouzený za ozbrojené loupeže, který byl přímo podřízen generálnímu veliteli SIDE „Otto Paladin.“^[125]

Automotores Orletti byla hlavní základnou zahraničních zpravodajských služeb zapojených do operace Condor. José Luis Bertazzo, přeživší únos a mučení, který tam byl dva měsíce zadržován, identifikoval chilské, uruguayské, paraguayské a bolivijské státní příslušníky zadržované jako vězně, kteří byli vyslýcháni agenty z jejich vlastních zemí. Devatenáctiletá snacha básníka Juana Gelmana zde byla mučena spolu se svým manželem, než byla převezena do věznice v Montevideu. Tam porodila dítě, které bylo okamžitě ukradeno uruguayskými vojenskými důstojníky a umístěno k nelegální adopci s přáteli režimu.^[125] O desetiletí později nařídil prezident Jorge Batlle vyšetřování a nakonec Macarena Gelman byla nalezena a získala zpět svou identitu.

Podle Dingesovy knihy *Los años del Cóndor* (Roky Kondora) řekli chilští vězni MIR v centru Orletti Josému Luisi Bertazzovi, že viděli dva kubánské diplomaty, 22letého Jesúse Cejas Ariase a 26letého Crescencio Galañega, mučený Gordonovou skupinou. Vyslechl je muž, který přicestoval z Miami, aby je vyslýchal. Kubánští občané byli zodpovědní za ochranu kubánského velvyslance v Argentině Emilia Aragonése. Byli uneseni 9. srpna 1976 na rohu Calle

Arribeños a Virrey del Pino 40 ozbrojenými agenty SIDE, kteří zablokovali ulici svými Ford Falcony. (Byly to modely aut, které používaly bezpečnostní složky během diktatury.) ^[125]

Podle Dingese byly o jejich zatčení informovány FBI a CIA. Cituje depeši zaslanou z Buenos Aires agentem FBI Robertem Scherrerem dne 22. září 1976, v níž zmínil, že Michael Townley, později odsouzený za atentát na bývalého chilského ministra Orlanda Leteliera ve Washingtonu, DC, se účastnil výslechů dva Kubánci. Dne 22. prosince 1999 bývalý šéf DINA potvrdil argentinské federální soudkyni Marii Servini de Cubría v Santiagu de Chile, že Michael Townley a Kubánc Guillermo Novo Sampoll byli přítomni v centru Orletti. 11. srpna 1976 cestovali z Chile do Argentiny a „spolupracovali na mučení a zavraždění dvou kubánských diplomatů“. Luis Posada Carriles, kubánský terorista proti Castrovi, se ve své autobiografii *Los Caminos Del Guerrero* (Cesty válečníka) chlubil vraždou těchto dvou mladých mužů. ^[125]

Prominentní oběti

- Martín Almada, pedagog v Paraguayi, zatčen v roce 1974 a mučen tři roky
- Víctor Olea Alegría, člen Socialistické strany, zatčen 11. září 1974 a „zmizel“ (Manuel Contreras, šéf DINA, byl za tento zločin odsouzen v roce 2002)
- William Beausire, obchodník s dvojí britsko-chilskou státní příslušností, unesen při tranzitu na letišti Buenos Aires v listopadu 1974, převezen do mučícího centra Villa Grimaldi v Chile a „zmizel“. ^[126]
- Volodia Teitelboim, člen Komunistické strany Chile, terčem vraždy v Mexiku s Carlosem Altamiranem v Mexiku v roce 1976
- Juan José Torres, bývalý socialistický prezident Bolívie, byl v červnu 1976 unesen a zavražděn pravicovými eskadrami smrti.

- „Zmizení“ dvou kubánských diplomatů v Argentině, Crecencia Galañega Hernández a Jesúse Cejas Ariase, kteří procházeli zadržovacím střediskem Orletti v Buenos Aires (9. srpna 1976 – viz seznam tajných zadržovacích center (Argentina)); oba byli vyslýcháni SIDE a DINA s vědomím FBI a CIA
- Andrés Pascal Allende, synovec Salvadora Allendeho a generální tajemník MIR, unikl pokusu o atentát v Kostarice v březnu 1976
- Carmelo Soria, španělský diplomat, státní úředník CEPAL (organizace OSN), zavražděn 21. července 1976
- Jorge Zaffaroni a Maria Emilia Islas, možní členové Tupamaros, „zmizeli“ v Buenos Aires dne 29. září 1976, byli uneseni 601. zpravodajským praporem, ^{kteřý-}) *Koordinální agentura pro protipodvratné operace* je převedl do uruguayské OCOAS
- Dagmar Hagelin, 17letá švédská státní příslušnice unesená v roce 1977 a střelená do zad Alfredem Astizem, když se snažila utéct; později "zmizel"
- Syn a snacha básníka Juana Gelmana – uvěznění; jejich dítě, narozené ve vězení, bylo odebráno uruguayskou armádou a nezákonně umístěno k adopci spojencem režimu

zapojení USA

Další informace: Americká intervence v Chile

Další informace: Špinavá válka § Zapojení Spojených států s juntou

Operace Condor měla také skrytou podporu vlády USA. Washington poskytl Condorovi vojenské zpravodajství a výcvik, finanční pomoc, pokročilé počítače, sofistikovanou sledovací technologii a přístup ke kontinentálnímu telekomunikačnímu systému umístěnému v zóně Panamského průplavu.

— J. Patrice McSherry ^[1].

Dokumentace Spojených států ukazuje, že Spojené státy poskytovaly klíčovou organizační, finanční a technickou pomoc operaci do 80. let. ^{[2][3][19]}

Na briefingu ministerstva zahraničí Spojených států amerických pro Henryho Kissingera, tehdejšího ministra zahraničí, ze dne 3. srpna 1976, který napsal Harry Shlaudeman a nazval „Třetí světová válka a

Jižní Amerika“, dlouhodobá nebezpečí pravicového bloku a jejich původní politická doporučení byla zvažena. ^[35]Brífink byl shrnutím bezpečnostních sil Southern Cone. Uvádělo, že operace byla snahou šesti zemí v jižním kuželu Latinské Ameriky (Argentina, Bolívie, Brazílie, Chile, Paraguay a Uruguay) vyhrát „třetí světovou válku“ vymazáním „podvracení“ prostřednictvím nadnárodních tajné zpravodajské činnosti, únosy, mučení, zmizení a atentáty. Zpráva začíná úvahou o soudržnosti, kterou pociťuje šest národů Jižního kužele. Předpokladem Shlaudemanova brífinku bylo, že se země v Jižním kuželu vnímaly jako „poslední bašta křesťanské civilizace“, a proto považují snahy proti komunismu za stejně oprávněné jako „izraelské akce proti palestinským teroristům“. ^[129] Zpráva doporučila, aby americká politika vůči operaci Condor při každé příležitosti zdůrazňovala rozdíly mezi pěti zeměmi, depolitizovala lidská práva, postavila se proti rétorickým přeháněním typu „třetí světová válka“ a přivedla potenciální blok... členové zpět do našeho kognitivního vesmíru prostřednictvím systematických výměn. ^[35]

Na základě dokumentů CIA z roku 1976 bylo uvedeno, že od roku 1960 do počátku 70. let byly plány vyvíjeny mezi představiteli mezinárodní bezpečnosti na americké armádní škole v Americe a na Konferenci amerických armád, aby se vypořádaly s politickými disidenty v Jižní Americe. Odtajněný dokument CIA z 23. června 1976 vysvětluje, že „počátkem roku 1974 se bezpečnostní úředníci z Argentiny, Chile, Uruguaye, Paraguaye a Bolívie sešli v Buenos Aires, aby připravili koordinované akce proti podvratným cílům“. ^[22] Američtí úředníci věděli, co se děje.

V září 1976 navíc Agentura obrany obrany oznámila, že americké zpravodajské služby si byly zcela vědomy infrastruktury a cílů operace Condor. Uvědomili si, že „operace Condor“ byl kódový název pro shromažďování zpravodajských informací o „levicích“, komunistech, peronistech nebo marxistech v oblasti jižního kužele. Zpravodajské služby si byly vědomy toho, že šlo o bezpečnostní spolupráci mezi zpravodajskými službami několika jihoamerických

zemí (jako je Argentina, Paraguay, Uruguay a Bolívie) s Chile jako epicentrem operace. DIA poznamenala, že Argentina, Uruguay a Chile již horlivě prováděly operace, zejména v Argentině, proti levicovým cílům. ^[130]Členové SIDE také operovali s důstojníky uruguayské vojenské rozvědky v operaci proti uruguayské teroristické organizaci OPR-33. Zpráva také uvádí, že během kombinované operace byl zabaven velký objem americké měny. ^[131]

Třetí bod zprávy ukazuje, jak Spojené státy chápou ohavnější operace operace Condor. Zpráva uvádí, že "vytvoření speciálních týmů z členských zemí, které mají provádět operace zahrnující atentáty na teroristy nebo příznivce teroristických organizací." Zpráva také zdůraznila skutečnost, že tyto speciální týmy byly spíše agenty zpravodajských služeb než vojenským personálem, nicméně tyto týmy působily ve strukturách připomínajících týmy speciálních sil USA. ^[131] Brífink ministerstva zahraničí pro Kissingera zmínil povědomí o plánech operace Condor provést možné operace ve Francii a Portugalsku – záležitost, která by se později v historii Condoru ukázala jako extrémně kontroverzní. ^[131]

Americká vláda sponzorovala a spolupracovala s DINA (Directorate of National Intelligence), stejně jako s dalšími zpravodajskými organizacemi tvořícími jádro Condoru. Dokumenty CIA ukazují, že agentura měla úzký kontakt s členy chilské tajné policie DINA a jejím šéfem Manuelem Contrerasem. ^[132] Contreras byl udržován jako placený kontakt CIA až do roku 1977, i když bylo odhaleno jeho zapojení do atentátu na Letelier-Moffit.

Paraguayské archivy obsahují oficiální žádosti o sledování podezřelých na americkou ambasádu, CIA a FBI. CIA poskytla vojenským státům seznamy podezřelých a další zpravodajské informace. V roce 1975 hledala FBI v USA osoby hledané DINA. ^[133]

V únoru 1976 telekomunikačním spojením z velvyslanectví v Buenos Aires na ministerstvo zahraničí zpravodajské služby zaznamenaly, že Spojené státy mají povědomí o nadcházejícím argentinském

převratu. Velvyslanec napsal, že náčelník severoamerického oddělení ministerstva zahraničí prozradil, že byl požádán „Skupinou vojenského plánování“, aby připravil zprávu a doporučení, jak „budoucí vojenská vláda může předejít nebo minimalizovat druh problémů, Chilské a uruguayské vlády jednají s USA o otázce lidských práv.“ Náčelník také konkrétně uvedl, že „oni“ (ať už má na mysli CIA nebo budoucí vojenskou vládu v Argentině, nebo obojí) budou čelit odporu, pokud začnou vraždit a popravovat jednotlivce. To je pravda, velvyslanec vysvětluje, že vojenský převrat bude " přestože je již zapleten do politiky regionu. Poslední komentář to potvrzuje: "Je povzbudivé poznamenat, že argentinská armáda si je tohoto problému vědoma a již se zaměřuje na způsoby, jak zabránit tomu, aby se otázky lidských práv staly dráždivými ve vztazích mezi USA a Argentinou." přestože je již zapleten do politiky regionu. Poslední komentář to potvrzuje: "Je povzbudivé poznamenat, že argentinská armáda si je tohoto problému vědoma a již se zaměřuje na způsoby, jak zabránit tomu, aby se otázky lidských práv staly dráždivými ve vztazích mezi USA a Argentinou."^[134]

Ohledně pokračujícího porušování lidských práv ze strany argentinské junty profesorka Ruth Blakeleyová píše, že Kissinger „explicitně vyjádřil svou podporu represím vůči politickým oponentům“.^[135] Dne 5. října 1976 se Henry Kissinger setkal s argentinským ministrem zahraničí a řekl:

Podívejte, náš základní postoj je, že bychom chtěli, abyste uspěli. Mám staromódní názor, že přátelé by měli být podporováni. Co ve Spojených státech nechápe, je občanská válka. Čteme o problémech lidských práv, ale ne o kontextu. Čím rychleji uspějete, tím lépe... Problém lidských práv narůstá. Váš velvyslanec vás může seznámit. Chceme stabilní situaci. Nebudeme vám způsobovat zbytečné potíže. Pokud můžete skončit, než se kongres vrátí, tím lépe. Pomohly by jakékoli svobody, které byste mohli obnovit.

— Henry Kissinger, ministr zahraničí USA, záznam rozhovoru z 5. října 1976 ^[136]^[137].

Nakonec demarše nebyla nikdy doručena. Kornbluh a Dinges naznačují, že rozhodnutí neposlat Kissingerův rozkaz bylo způsobeno tím, že náměstek ministra Harry Shlaudeman poslal svému zástupci v DC telegram, ve kterém se uvádí: „Můžete jednoduše instruovat

velvyslance, aby nepodnikli žádné další kroky, s vědomím, že v zemi nebyly žádné zprávy. několik týdnů naznačuje záměr aktivovat schéma Condor." [138] McSherry dodává: "Podle [velvyslance USA v Paraguayi Roberta] Whitea nelze pokyny od ministra zahraničí ignorovat, pokud neexistuje příkaz k protimandátovému přijetí přes tajný (CIA) backkanál." [139]

Patricia M. Derianová , náměstkyně ministra zahraničí pro lidská práva a humanitární záležitosti v letech 1977 až 1981, řekla o Kissingerově úloze při dávání zelené represi junty: „Znechutilo mě, že s imperiálním mávnutím ruky Američan mohl odsoudit lidi k smrti." [140] Během Carterovy administrativy Kissinger blahopřál argentinské armádě za „vymazání terorismu“ a navštívil zemi jako host Jorgeho Videly během mistrovství světa 1978. Američtí diplomaté se obávali, že by to bránilo Carterově administrativě ve snaze ukončit zabíjení argentinskou juntou. [141]

Odtajnění a reflexe

V červnu 1999 vydalo ministerstvo zahraničí na příkaz prezidenta Billa Clintona tisíce odtajněných dokumentů [142] , které poprvé odhalovaly, že CIA a ministerstva zahraničí a ministerstva obrany byly důvěrně obeznámeny s Condorem. Jedna zpravodajská zpráva DOD z 1. října 1976 uvádí, že latinskoameričtí vojenští důstojníci se tím chlubili svým americkým protějškům. Stejná zpráva popisovala Condorovy „společné protipovstalecké operace“, jejichž cílem bylo „eliminovat marxistické teroristické aktivity“; Argentina, poznamenala, vytvořila speciální tým Condor „strukturovaný podobně jako americký tým speciálních sil“. [143] Souhrn materiálu odtajněného v roce 2004 uvádí, že

Odtajněný záznam ukazuje, že ministr zahraničí Henry Kissinger byl informován o Condoru a jeho „vražedných operacích“ 5. srpna 1976 ve 14stránkové zprávě od [Harryho] Shlaudemana [asistenta ministra zahraničí]. "Mezinárodně vypadají latinští generálové jako naši chlapi," varoval Shlaudeman. "Jsme obzvláště ztotožnění s Chile. Nemůže nám to udělat dobře." Shlaudeman a jeho dva zástupci, William Luers a Hewson Ryan, doporučili akci. Během tří týdnů sepsali opatrně formulovanou demarši, schválený Kissingerem, v němž nařídil americkým velvyslancům v zemích jižního kužele, aby se setkali s příslušnými hlavami států ohledně Condora. Pověřil je, aby vyjádřili „naše hluboké znepokojení“ nad „fámami“ o „plánech na vraždu podvratníků, politiků a prominentních osobností v rámci národních hranic určitých zemí Jižního kužele i v zahraničí“.

— 5. srpna 1976 brífink Henryho Kissingera od Harryho Shlaudemana, Státní, Národní bezpečnostní archiv ^[144].

Kornbluh a Dinges došli k závěru, že "Papírová stopa je jasná: Ministerstvo zahraničí a CIA měly dostatek informací, aby podnikly konkrétní kroky ke zmaření plánování atentátu na Condora. Tyto kroky byly zahájeny, ale nikdy nebyly realizovány." Shlaudemanův zástupce Hewson Ryan později v orálním historickém rozhovoru přiznal, že ministerstvo zahraničí bylo ve svém řešení případu „nedbalé“. „Věděli jsme poměrně brzy, že vlády zemí Jižního kužele plánovaly, nebo o nich alespoň hovořily, nějaké atentáty v zahraničí v létě 1976. ... Ať už kdybychom do toho šli, mohli bychom tomu zabránit, nevím. „Nevím“, uvedl v odkazu na bombardování Letelier-Moffitt. "Ale my ne." ^[138]

Dokument CIA popsal Condor jako „protiteroristickou organizaci“ a poznamenal, že země Condoru mají specializovaný telekomunikační systém nazvaný „CONDORTEL“. ^[145] Depeše z roku 1978 od amerického velvyslance v Paraguaji, Roberta Whitea, ministroví zahraničí Cyrusi Vanceovi, byla zveřejněna 6. března 2001 v The New York Times. Dokument byl zveřejněn v listopadu 2000 Clintonovou administrativou rámci projektu Chile Declassification Project. White ohlásil rozhovor s generálem Alejandrem Fretesem Davalosem, náčelníkem štábu paraguayských ozbrojených sil, který ho informoval, že jihoameričtí náčelníci zpravodajských služeb

zapojení do Condoru „[udržovali] mezi sebou spojení prostřednictvím americké komunikační instalace v zóně Panamského průplavu , která pokryto[ed] celou Latinskou Ameriku“. [145]

Davalos údajně řekl, že zařízení bylo „zaměstnáno ke koordinaci zpravodajských informací mezi zeměmi jižního kužele“. USA se obávaly, že by spojení s Condorem mohlo být veřejně odhaleno v době, kdy se v USA vyšetřoval atentát na chilského bývalého ministra Orlanda Leteliera a jeho amerického asistenta Ronniho Moffitta . White telegramoval Vanceovi, že "by se zdálo vhodné přezkoumat toto uspořádání, aby bylo zajištěno, že jeho pokračování je v zájmu USA." [145] McSherry popisuje takové depeše jako „další stále závažnější důkaz naznačující, že američtí vojenští a zpravodajští úředníci podporovali a spolupracovali s Condorem jako tajným partnerem nebo sponzorem“. [146] Kromě toho argentinský vojenský zdroj řekl kontaktu na americké ambasádě, že CIA byla zasvěcena do Condoru a hrála klíčovou roli při vytváření počítačových spojení mezi zpravodajskými a operačními jednotkami šesti států Condor. [147]

Role Henryho Kissingera

Henry Kissinger , ministr zahraničí Nixonovy a Fordovy administrativy, byl dobře obeznámen s plánem Condor a byl úzce diplomaticky zapojen s vládami Jižního kužele, a to tak daleko, že byl osobním hostem Jorgeho Videly na mistrovství světa 1978 v Argentině . skončilo jeho působení ve funkci státního tajemníka. [148] Podle francouzského listu L'Humanité byly podepsány první dohody o spolupráci mezi CIA a proticastrovskými skupinami a pravicovou eskadrou smrti Triple A , kterou v Argentině zřídili Juan a Isabel Perónovi „osobní tajemník" Jose Lopez Rega a Rodolfo Almiron (zatčen ve Španělsku v roce 2006). [149]

Chilský diktátor Augusto Pinochet si v roce 1976 potřásl rukou s Henrym Kissingerem

Dne 31. května 2001 požádal francouzský soudce Roger Le Loire, aby bylo Henrymu Kissingerovi doručeno předvolání během jeho pobytu v Hôtel Ritz v Paříži. Le Loire chtěl státníka vyslechnout jako svědka ohledně údajného zapojení USA do operace Condor a pro možné americké znalosti týkající se „zmizení“ pěti francouzských občanů v Chile během vojenské vlády. Kissinger ten večer opustil Paříž a Loiriny dotazy směřovaly na americké ministerstvo zahraničí. [150]

V červenci 2001 udělil chilský nejvyšší soud vyšetřujícímu soudci Juanu Guzmánovi právo vyslýchat Kissingera ohledně zabití amerického novináře Charlese Hormana v roce 1973 . (Jeho poprava chilskou armádou po převratu byla zdramatizována ve filmu Costa-Gavras z roku 1982 , Nezvěstný .) Otázky soudce byly předány Kissingerovi diplomatickou cestou, ale nebyly zodpovězeny. [151]

V srpnu 2001 poslal argentinský soudce Rodolfo Canicoba žádost o právní pomoc ministerstvu zahraničí USA v souladu se smlouvou o vzájemné právní pomoci (MLAT), v níž požádal Kissingera o výpověď, která by pomohla soudci při vyšetřování operace Condor. [152]

V roce 2002 redaktoři *The New York Times* hájili Henryho Kissingera a tvrdili, že by měl dostat povolení za svou roli v Condorovi a dalších špinavých dílech, protože „svět byl polarizován a boj proti komunismu zahrnoval těžká rozhodnutí a chaotické kompromisy“. [153]

Dne 16. února 2007 byla u Nejvyššího soudu Uruguaye podána žádost o vydání Kissingera jménem Bernarda Arnoneho, politického aktivisty, který byl v roce 1976 diktátorským režimem unesen, mučen a zmizel. [154]

V roce 2010 bylo zjištěno, že Henry Kissinger zrušil varování před mezinárodním atentátem na politické oponenty, které mělo být vydáno některým zemím účastnícím se operace Condor. [155]

"Francouzské spojení"

Francouzská novinářka Marie-Monique Robin našla v archivech Quai d'Orsay, francouzského ministerstva zahraničních věcí, originální dokument dokazující, že dohoda z roku 1959 mezi Paříží a Buenos Aires zřídila „stálou francouzskou vojenskou misi“ důstojníků do Argentiny, který bojoval v alžírské válce.^[156] Nacházel se v kancelářích náčelníka štábu argentinské armády. Pokračovalo to, dokud nebyl François Mitterrand zvolen prezidentem Francie v roce 1981.^[157] Ukázala, jak vláda Valéryho Giscarda d'Estainga tajně spolupracovala s Videlovou juntou v Argentině a režim Augusta Pinocheta v Chile.^[158]

V roce 1957 odjeli argentinští důstojníci, mezi nimi Alcides Lopez Aufranc, do Paříže, aby navštěvovali dvouleté kurzy na vojenské škole École de Guerre, dva roky před kubánskou revolucí a před vzestupem protivládních partyzánských hnutí v Argentině.^[157] „V praxi“, řekl Robin Página/12, „příchod Francouzů do Argentiny vedl k masivnímu rozšíření zpravodajských služeb a použití mučení jako primární zbraně protipodvratné války v konceptu moderní válčení.“^[157] „Dekrety o vyhlazení“ podepsané Isabel Perónovou byly inspirovány dřívějšími francouzskými dokumenty.^[159]

Během bitvy o Alžír byly policejní síly dány pod pravomoc francouzské armády, a zejména výsadkářů. Systematicky používali mučení při výsleších a také začali „mizet“ podezřelé v rámci programu zastrasování. Reynaldo Bignone, jmenovaný prezidentem argentinské junty v červenci 1982, řekl: "Bojový rozkaz z března 1976 je kopií alžírské bitvy."^[157]

Dne 10. září 2003 poslanci francouzské Strany zelených Noël Mamère, Martine Billard a Yves Cochet požádali o zřízení parlamentní komise, která by prozkoumala „úlohu Francie při podpoře vojenských režimů v Latinské Americe v letech 1973 až 1984“ před Ministerstvem zahraničních věcí. Komise Národního shromáždění, které předsedá Édouard Balladur. Jediný deník, který o tom informoval, byl Le Monde.^[160] Zástupce Roland Blum, pověřený vedením komise, odmítl dovolit Marii-Monique Robin

vypovídat. Vládní zprávu z prosince 2003 Robin popsal jako velmi špatnou. Tvrdilo, že mezi Francií a Argentinou nebyla v této otázce nikdy podepsána žádná dohoda. ^[161]

Když francouzský ministr zahraničních věcí Dominique de Villepin v únoru 2004 cestoval do Chile, tvrdil, že mezi Francií a vojenskými režimy nedošlo k žádné spolupráci. ^[162]

Reportérka Marie-Monique Robin řekla listu L'Humanité : "Francouzi systematizovali vojenskou techniku v městském prostředí, která by byla zkopírována a předána latinskoamerickým diktaturám." ^[39] Metody použité během bitvy o Alžír v roce 1957 byly systematizovány a exportovány do válečné školy v Buenos Aires. ^[157] Slavná kniha Rogera Trinquiera o protipovstání měla v Jižní Americe velmi silný vliv. Robin řekla, že ji šokovalo, když se dozvěděla, že francouzská zpravodajská služba Direction de surveillance du territoire (DST) sdělila DINA jména uprchlíků, kteří se vrátili do Chile (operace Retorno), z nichž všichni byli zabiti. "Samozřejmě, že to staví francouzskou vládu na lavici obžalovaných a Giscarda d'Estainga , tehdejšího prezidenta republiky. Byl jsem velmi šokován duplicitou francouzské diplomatické pozice, která ve stejné době přijímala politické uprchlíky s otevřenou náručí, a kolaboroval s diktaturami." ^[39]

Marie-Monique Robin také ukázala vazby mezi francouzskou krajní pravicí a Argentinou od 30. let 20. století, zejména prostřednictvím římskokatolické fundamentalistické organizace Cité catholique vytvořené Jeanem Oussetem , bývalým tajemníkem Charlese Maurrasede (zakladatele royalistického hnutí Action Française). *La Cité* publikoval recenzi, *Le Verbe* , která ovlivnila vojenské důstojníky během alžírské války, zejména tím, že ospravedlňovala jejich používání mučení. Na konci 50. let 20. století *Cité catholique* založila skupiny v Argentině a zřídila buňky v armádě. K velkému rozšíření došlo za vlády generála Juana Carlose Onganií, zejména v roce 1969. ^[157]

Klíčovou postavou *Cité catholique* byl kněz Georges Grasset, který se stal Videlovým osobním zpovědníkem. Byl duchovním průvodcem Organizace armée secrète (OAS), profrancouzského alžírského teroristického hnutí založeného ve frankistickém Španělsku . Robin říká, že tento katolický fundamentalistický proud v argentinské armádě přispěl k důležitosti a trvání francouzsko-argentinské spolupráce. V Buenos Aires udržoval Georges Grasset spojení s arcibiskupem Marcelem Lefebvrem , zakladatelem Společnosti sv. Pia X. v roce 1970. V roce 1988 byl exkomunikován. Společnost Pia-X má čtyři kláštery v Argentině, největší v La Reja. Francouzský kněz tam řekl Marii-Monique Robin: "Abychom zachránili duši komunistického kněze, musíme ho zabít." Dominique Lagneau, kněz odpovědný za klášter, jí představil Luise Roldana, bývalého náměstka pro náboženství za Carlose Menema (argentinského prezidenta v letech 1989 až 1999), a popsal jej jako „pana Cité catholique v Argentině“. Bruno Genta a Juan Carlos Goyeneche představují tuto ideologii. [157]

Argentinský admirál Luis María Mendía , který teoretizoval praxi „letů smrti“, svědčil v lednu 2007 před argentinskými soudci, že „agent francouzské tajné služby“, Bertrand de Perseval, se podílel na únosu dvou francouzských jeptišek, Léonie Duquet a Alice Domon , kteří byli později zavražděni. Perseval, který dnes žije v Thajsku, jakékoli spojení s únosem popřel. Přiznal, že je bývalým členem OAS a po Évianských dohodách z března 1962 , které ukončily alžírskou válku (1954–1962), utekl do Argentiny . S odkazem na filmový dokument Marie Monique Robin s názvem *The Death Squads – the French School (Les escadrons de la mort – l'école française)* , Luis María Mendía požádala argentinský soud, aby bývalý francouzský prezident Valéry Giscard d'Estaing , bývalý francouzský premiér Pierre Messmer , bývalý francouzský velvyslanec v Buenos Aires François de la Gorce a všichni úředníci na francouzském velvyslanectví v Buenos Aires v letech 1976 až 1983 být předvolán před soud. [163]

Kromě tohoto „francouzského spojení“ také obvinil bývalou hlavu státu Isabel Perónovou a bývalé ministry Carlose Ruckaufa a Antonia Cafiera , kteří podepsali „dekrety proti podvracení“ před Videlovým státním převratem v roce 1976. Podle přeživší z ESMA Graciely Daleo se tato taktika snaží tvrdit, že zločiny byly legitimizovány „dekrety proti podvracení“ Isabel Perónové. Poznámává, že mučení je zakázáno argentinskou ústavou. ^[164] Alfredo Astiz , mariňák známý jako „Blondatý anděl smrti“ kvůli svému mučení, se při svém soudu také zmiňoval o „francouzském spojení“. ^[165]

Evropa

Jak ukazuje odtajněný dokument CIA ^[166] , v roce 1977 se zpravodajské agentury z Británie, Francie a Západního Německa zabývaly používáním taktiky použité v operaci Condor proti levicovým „podvratníkům“ ve svých vlastních zemích. Agentury vyslaly své zástupce do sekretariátu organizace Condor v Buenos Aires v září 1977, aby projednali, jak založit „organizaci proti podvracení podobnou Condoru“, kde by agentury spojily své zdroje do jediné organizace. Záměrem bylo, aby agentury jednaly koordinovaně proti podvratníkům v rámci členských zemí v Evropě. ^[167]

Právní kroky

Itálie

V prosinci 2000 zahájila italská justice proces s jedenácti Brazilci, všichni z armády a policie. Byli obviněni ze zmizení tří Argentinců italského původu. Brazilci byli aktivní v operaci Condor. Kvůli utajení spravedlnosti nebyly výsledky soudních procesů a případné tresty zločinců hlášeny. ^[168] V prosinci 2007 byly uzákoněny italskými úřady, preventivní zatčení několika zúčastněných osob, včetně zesnulého Joãa Figueireda (bývalého prezidenta) a Octávia Aguiara de Medeiros (bývalého šéfa SNI). ^[169]^[170]

V červenci 2019 italské soudy v přelomovém rozsudku odsoudily bývalého peruánského diktátora Moralese Bermudeze k doživotnímu vězení spolu s bývalým premiérem Pedrem Richterem Pradou a generálem Germánem Ruízem Figueroou za zmizení italských občanů. ^[171]

Argentina

V Argentině vyšetřovala porušování lidských práv během diktatury komise pro lidská práva CONADEP z roku 1983, vedená mimo jiné spisovatelem Ernestem Sabatem a René Favalem. Proces s Juntas v roce 1985 odsoudil nejvyšší důstojníky, kteří řídili vojenské vlády, za činy státního terorismu. Zákony o amnestii (Ley de Obediencia Debida a Ley de Punto Final) z let 1985–1986 zastavily procesy až do roku 2003, kdy je Kongres zrušil, a v roce 2005 argentinský nejvyšší soud rozhodl, že jsou protiústavní. ^[172]

Chilan Enrique Arancibia Clavel byl v Argentině usvědčen a odsouzen za atentát na Carlose Pratse a jeho manželku; v soudním verdiktu z roku 2011 byly doživotí vyneseny Alfredo Astiz, Jorge Acosta, Antonio Pernias a Ricardo Cavallo. ^{[173].}^[174] V roce 2016 byli odsouzeni Reynaldo Bignone, Santiago Riveros, Manuel Cordero a 14 dalších. ^{[175].}^[176]

^[177] Většina členů Junty je ve vězení za genocidu a zločiny proti lidskosti.

Bývalí vojenští důstojníci z Argentiny a Uruguaye byli v roce 2013 souzeni v Buenos Aires za porušování lidských práv v operaci Condor. Přeshraniční spiknutí diktatur v 70. a 80. letech 20. století s cílem „vymýtit ,podvracení“, slovo, které se stále více překládalo do nenásilného disentu zleva i ze středu. Tato stíhání byla umožněna masivním předáváním dříve utajovaných dokumentů Národnímu bezpečnostnímu archivu, které byly následně použity jako důkazy proti obviněným. "Dokumenty jsou velmi užitečné při vytváření komplexního analytického rámce toho, čím byla operace Condor,"

řekl Pablo Enrique Ouvina, hlavní žalobce v případě. Ze 171 obětí Condorů uvedených v obžalobě jich přibližně 42 přežilo a sto dvacet dalších bylo zabito a/nebo zmizelo. "[178]

Prominentní obětí operace Condor byl bývalý bolivijský prezident Juan Torres , který byl zavražděn v Buenos Aires. [178]

Chile

Chilský soudce Juan Guzmán , který obvinil Pinocheta při jeho návratu do Chile po jeho zatčení v Londýně, zahájil stíhání asi 30 mučitelů, včetně bývalého šéfa DINA Manuela Contrerese , za zmizení 20 chilských obětí plánu Condor. [149]

Dne 3. srpna 2007 byl generál Raúl Iturriaga , bývalý šéf DINA, zajat v chilském městě Viña del Mar na pobřeží Tichého oceánu. [179] Předtím byl na útěku z pětiletého vězení poté, co byl odsouzen za únos Luise Dagoberta San Martina, 21letého Pinocheta. Martín byl zajat v roce 1974 a převezen do záchytného centra DINA, odkud „zmizel“. Iturriaga byl také hledán v Argentině za atentát na generála Pratse. [179]

Podle francouzského listu L'Humanité ,

ve většině těchto zemí vděčíme právním krokům proti autorům zločinů „pronajímání lidskosti“ ze 70. až 90. let 20. století spíše za nedostatky v zákonech o amnestii než za skutečnou vůli vlád u moci, které naopak mávnou rukou. vlajka "národního usmíření". Je smutné říci, že dva z pilířů operace Condor, Alfredo Stroessner a Augusto Pinochet, nikdy nezaplatili za své zločiny a zemřeli, aniž by odpověděli na obvinění o „zmizelých“ – kteří nadále pronásledují památku lidí, kteří byli rozdraceni. díky fašistické brutalitě. [149]

Mezi prominentní oběti operace Condor v Chile patřili bývalý chilský velvyslanec Orlando Letelier a jeho 26letý americký kolega Ronni Moffitt, kteří byli zavražděni bombou v autě v centru Washingtonu DC [178]

Uruguay

Bývalý uruguayský prezident Juan María Bordaberry , jeho ministr zahraničních věcí a šest vojenských důstojníků, odpovědní za zmizení odpůrců uruguayského režimu v Argentině v roce 1976, byli zatčeni v roce 2006 a umístěni do domácího vězení v roce 2007. V roce 2010 byl Bordaberry odsouzen porušení ústavy, devět bodů „nuceného zmizení“ a dva body politického zabití a odsouzení na 30 let. ^[180]

Mezi prominentní uruguayské oběti operace Condor patřili dva bývalí zákonodárci. ^[178]

Viz také

- Špinavá válka (Argentina)
- Špinavá válka (Mexiko)
- Operace Charly
- středoamerická krize
- Protikomunistické masové zabíjení
- Spojené státy a státní terorismus
- Role USA v guatemalské občanské válce
- Americká podpora Contras
- Role USA v indonéských komunistických čistkách
- Role USA v Invazi na Východní Timor
- 1981 spiknutí španělského převratu
- Plány španělského převratu z roku 1982
- Válka proti demokracii (dokument)
- Domino teorie
- Monroeova doktrína
- Safari klub
- Argentinská antikomunistická aliance (aka Triple A)
- SISMI (italské tajné služby)
- National Security Archives , nevládní organizace Spojených států, která zveřejňuje dokumenty CIA získané podle zákona o svobodě informací
- Zapomenutý
- santiago riveros
- Antonio Pernias

Další operace a strategie související s Condorem

- Operace Colombo , za kterou byl Augusto Pinochet souzen v době své smrti
- Karavana smrti , pokračovala několik týdnů po převratu v Chile v roce 1973

Smyšlené odkazy

- Knihy Dona Winslowa z roku 2005 *The Power of the Dog* jsou založeny na akcích a některých důsledcích operace Condor.
- Román Nathana Englandera „*Ministerstvo zvláštních případů*“ (2007), se odehrává v Buenos Aires na počátku 70. let 20. století. Jeho hlavními postavami jsou Kaddish a Lillian, židovský pár, jehož syn Pato „zmizel“ krátce po převzetí moci Videla juntou.
- *Memoirs of a Disappeared / Memoirs of a Disappeared* (1996)
- V DC Comics byl otec superhrdinky Fire klíčovou postavou operace Condor. ^[181]

Poznámky

1. [^] Přejít nahoru na: [a](#) [b](#) [c](#) [d](#) McSherry, J. Patrice(2009). „*Kapitola 5: „Průmyslová represe“ a operace Condor v Latinské Americe“*. V Esparza, Marcia; Huttenbach, Henry R.; Feierstein, Daniel (eds.). *Státní násilí a genocida v Latinské Americe: léta studené války (kritické studie terorismu)*. Routledge. str. 107,111. ISBN 978-0-415-66457-8.
2. [^] Maxwell, Kenneth (2004). „*Případ zmizelého dopisu v zahraničních věcech: Kissinger, Pinochet a operace Condor“*. David Rockefeller Center for Latin American Studies (DRCLAS), Harvard University.
3. [^] Dalenogare Neto, Waldemar (30 března 2020). *Spojené státy americké a operace Condor* (doktorská práce).
4. [^] Dobře, Aarone (2022). *Americká výjimka* . New York: Skyhorse Publishing. s. 231–232, 237. ISBN 978-1510769137.

5. ^ Larry Rohter (24. ledna 2014). Odhalení dědictví operace Condor . *The New York Times* . Staženo 26. srpna 2015.
6. ^ "El Estado de necesidad" (ve španělštině); Dokumenty procesu s Juntas na Desaparecidos.org.
7. ^ Jan Knippers Black (1977), "Pronikání Spojených států do Brazílie". Manchester University Press. ISBN 0-7190-0699-6. Strana 211: [1]
8. ^ Goff, Francesca Lessa, Pierre-Louis Le. "Tiché výročí v Uruguayi?". *aljazeera.com* . Staženo 8. října 2021 .
9. ^ AJ Languth, Hidden Terrors , Pantheon Books, New York, 1978
10. ^ Přejít nahoru na: ^{a b c} Abramovici, Pierre (květen 2001). „OPERACE CONDOR VYSVĚTLENÍ – Latinská Amerika: 30letá špinavá válka“. Diplomatický Le Monde . Získáno 15. prosince 2006. (volný přístup ve francouzštině a portugalštině Archivováno 19. srpna 2007 na Wayback Machine)
11. ^ Přejít nahoru na: ^{a b c} "L'exportation de la torture" (Vývoz mučení), rozhovor s Marie-Monique Robin, v L'Humanité, 30. srpna 2003 (ve francouzštině) Archivováno 5. července 2005 na Wayback Machine
12. ^ Trigona, Marie (7 February 2007). "Argentina: Death Flight Confession". *Upside Down World*. Retrieved 8 October 2021.
13. ^ Tribunal Oral en lo Criminal Federal nro. 6 de la Capital Federal. "Sentencia complete de la causa Plan Sistemático de Apropiación de Menores".
14. ^ CIA document
15. ^ "The National Security Archive". *nsarchive2.gwu.edu*. Retrieved 8 July 2019.
16. ^ MARIANO, Nilson. *As Garras do Condor*, São Paulo: Vozes, 2003, p. 234.

17. [^] (10) BOCCIA PAZ, Alfredo et al., op. cit., pp. 229–263; DINGES, John. *Os anos do Condor. Uma década de terrorismo internacional no Cone Sul*, São Paulo: Companhia das Letras, 2005, pp. 347–353. For further information on the 'Arquivos do Terror', see [2], UNESCO website
18. [^] Castillo, Mariano (5 March 2013). "Trial over terrifying 'Operation Condor' under way". CNN.
19. [^] Jump up to: ^a ^b Watts, Simon (21 August 2012). "How Paraguay's 'Archive of Terror' put Operation Condor in focus". BBC. Retrieved 21 December 2012.
20. [^] Martín Almada, *Paraguay: The Forgotten Prison, the Exiled Country*
21. [^] "Operation Condor: A criminal conspiracy to forcibly disappear people". Centro de estudios legales y sociales. "The document explains that this third, extremely secret, phase of Operation Condor "involves the formation of special teams from member countries who are to travel anywhere in the world to non-member countries to carry out sanctions up to assassination against terrorists or supporters of terrorist organizations from 'Operation Condor' member countries. For example, should a terrorist or a supporter of a terrorist organization from a member country of 'Operation Condor' be located in a European country, a special team from 'Operation Condor' would be dispatched to locate and surveil the target. When the location and surveillance operation has terminated, a second team from 'Operation Condor' would be dispatched to carry out the actual sanction against the target. Special teams would be issued false documentation from member countries of 'Operation Condor' and may be composed exclusively of individuals from one member nation of 'Operation Condor' or may be composed of a mixed group from various 'Operation Condor' member nations. (The) European countries specifically mentioned for possible operations under the third phase of 'Operation Condor' were France and Portugal.""

22. [^] "Pulling Back the Veil on Condor". *The Nation*. 24 July 2000. "The newly declassified documents—in Paraguay as well as the United States—are helping to reveal a wide range of Condor operations, which included assassination plans or attempts (some of them aborted) in the United States, Portugal, France, Italy and Mexico, and the arrest and torture of an undetermined number of foreigners, including citizens of Spain, Britain, France and the United States."
23. [^] Valente, Marcela (8 July 2005). "ARGENTINA: Remains of Mothers of Plaza de Mayo Identified". *Inter Press Service*. Retrieved 14 August 2018.
24. [^] McSherry, J Patrice (1999). "Cross-Border Terrorism: Operation Condor". *NACLA Report on the Americas*. **32** (6): 34–35. doi:[10.1080/10714839.1999.11725641](https://doi.org/10.1080/10714839.1999.11725641).
25. [^] Gotkine, Elliott (24 August 2004). "Vital rights ruling in Argentina". *BBC*. Retrieved 15 December 2006.
26. [^] [3], *Jornada*, 22 May 2000
27. [^] [4], *Cooperativa*, 30 March 2005
28. [^] National Security Archive Electronic Briefing Book No. 416, 8 March 2013. See <http://www.gwu.edu/~nsarchiv/NSAEBB/NSAEBB416/>
29. [^] Radiobras- Brazilian state website Archived 14 April 2005 at the Wayback Machine (in Portuguese)
30. [^] Cunha, Luis Claudio (30 May 2011). "Negada Negada indenização contra autor do livro Operação Condor: O Sequestro dos" (in Portuguese). *Direito Legal*.
31. [^] CUNHA, Luiz Cláudio. "Sucesso de investigação", In: Fernando Molica (ed.) *10 reportagens que abalaram a ditadura*, São Paulo: Record, 2005, pp. 117–248. Also see the following issues of *VEJA* magazine: 20 October 1978; 29 November 1978; 27 December 1978; 17 January 1979; 15 February 1979; 18 July 1979; 24 October 1979; and 11 June 1980

32. ^ CUNHA, Luiz Cláudio. "Por que sou testemunha de acusação deste seqüestro", *Playboy*, No. 52, Nov. 1979, pp. 127–131 e 164–168
33. ^ FERRI, Omar. *Seqüestro no Cone Sul. O caso LÍlian e Universino*, Porto Alegre: Mercado Aberto, 1981.
34. ^ CUNHA, Luiz Cláudio, Operação Condor. O sequestro dos uruguaianos. Uma operação dos tempos da ditadura. Porto Alegre: L±, 2008.
35. ^ CUNHA, Luiz Cláudio. "O seqüestro de LÍlian e Universino – 15 anos depois. A farsa desvendada" ("The kidnapping of LÍlian and Universino – 15 years later. The scam unraveled"), *Zero Hora*, Caderno Especial, 22 Nov 1993, p. 8. Also see *O Seqüestro dos Uruguaianos – 15 anos depois* (The Kidnapping of the Uruguayans – 15 Years Later), RBS Documento, 1993. Video produced and presented by RBS TV, Porto Alegre, November 1993
36. ^ CUNHA, Luiz Cláudio, Operação Condor. O sequestro dos uruguaianos. Uma reportagem dos tempos da ditadura. Porto Alegre: L±, 2008.
37. ^ BOCCIA PAZ, Alfredo et al. *En los sótanos de los generales. Los documentos ocultos del Operativo Condor*, Assunção, Paraguai: Expolibro, 2002, pp. 219–222
38. ^ CUNHA, Luiz Cláudio, Glauco Yanonne. "Torturador ganhou um Nobel", *Zero Hora*, Caderno Especial, 22 Nov 1993, p. 6.
39. ^ PRÊMIO ESSO DE JORNALISMO, see [5] (in Portuguese)
40. ^ CUNHA, Luiz Cláudio. "Morre o homem que salvou LÍlian Celiberti", *Zero Hora*, 10 December 2006
41. ^ "Brasil examina su pasado represivo en la Operación Cóndor" Archived 30 September 2007 at the Wayback Machine, *El Mostrador*, 11 May 2000
42. ^ Há fortes indícios de que Jango foi assassinado com conhecimento de Geisel Archived 2 July 2011 at the Wayback Machine. Carta Maior. Retrieved on 2014-05-24.

43. ^ "Há fortes indícios de que Jango foi assassinado com conhecimento de Geisel" Archived 2 July 2011 at the Wayback Machine, *Carta Maior*, 17 July 2008.
44. ^ "Ex Brazilian president Goulart poisoned in 1976?". *LA Times Blogs – La Plaza*. 29 January 2008. Retrieved 8 October 2021.
45. ^ FORTES, Leandro. "Corrêa à luz do dia – A revista serve de base para outras decisões," *CartaCapital*, 3 April 2009
46. ^ El País, "EEUU culpa al "régimen" de Pinochet por los atentados contra Prats, Leighton y Letelier". Madrid, 8 July 1999 [6]
47. ^ Francisco Letelier, "Operation Condor and my father's death", *Los Angeles Times*, 17 December 2004
48. ^ Allard, Jean-Guy (26 March 2003). "WHILE CHILE DETAINS CONTRERAS ... Posada and his accomplices, active collaborators of Pinochet's fascist police". *Granma*. Archived from the original on 12 June 2006. Retrieved 15 December 2006.
49. ^ Jump up to: ^a ^b Kornbluh, Peter (31 July 2015). "Los Quemados: Chile's Pinochet Covered up Human Rights Atrocity". *National Security Archive*. Retrieved 9 April 2019.
50. ^ Neghme Cristi Jecar Antonio Archived 23 August 2007 at the Wayback Machine, *Memoria Viva*, (in Spanish)
51. ^ Sanhueza, Jorge Molina (25 September 2005). "El coronel que le pena al ejército". *La Nación* (in Spanish). Archived from the original on 12 March 2007. Retrieved 15 December 2006.
52. ^ Paulo Henrique Fontenelle, "Dossiê Jango", 2013. <"Assistirnovelaonline.com.br - assistirnovelaonline Resources and Information". Archived from the original on 5 October 2013. Retrieved 3 October 2013.>
53. ^ Jump up to: ^a ^b John Dinges, *The Condor Years: How Pinochet and His Allies Brought Terrorism to Three Continents*
54. ^ Jump up to: ^a ^b Hogg, Jonas (11 October 2006). "Exiled professor advocates equality, democracy". *The Collegian*.

55. ^ Schemo, Diana Jean (1999). "Files in Paraguay Detail Atrocities of U.S. Allies". *The New York Times*. Retrieved 13 August 2018.
56. ^ Gimlette, John (2005). *At the Tomb of the Inflatable Pig: Travels Through Paraguay*. Vintage Books. ISBN 1400078520
57. ^ General Alfredo Stroessner. *The Telegraph*, 17 August 2006. Retrieved 20 January 2017
58. ^ Green, W. John (2015). *A History of Political Murder in Latin America: Killing the Messengers of Change*. SUNY Press. p. 266. ISBN 978-1-4384-5663-8. "Stroessner reportedly listened on the phone as the secretary of the Paraguayan communist party was ripped apart with a chainsaw."
59. ^ Whitehead, Anne (1998). *Paradise Mislaid: In Search of the Australian Tribe of Paraguay*. University of Queensland Press. p. 554. ISBN 978-0-7022-2651-9. "According to testimony submitted by Amnesty International to the Paraguayan Supreme Court in 1979, Miguel Angel Solar, Secretary of the Paraguayan Communist Party, was methodically taken apart, dismembered alive by chainsaw."
60. ^ Simon Sebag Montefiore. *History's Monsters*. Metro Books, 2008. p. 271. ISBN 1435109376
61. ^ Liza Jaramillo, Víctor (4 February 2012). "Morales sí estuvo en Plan Cóndor". *Diario La Primera* (in Spanish). Retrieved 26 April 2016.
62. ^ José Miguel Busquets; Delbono, Andrea (27 September 2016). "La dictadura cívico-militar en Uruguay (1973–1985): aproximación a su periodización y caracterización a la luz de algunas teorizaciones sobre el autoritarismo". *Revista de la Facultad de Derecho* (41): 61–102. doi:10.22187/rfd201624.
63. ^ Londoño, Ernesto (12 April 2019). "Declassified U.S. Documents Reveal Details About Argentina's Dictatorship". *The New York Times*.

64. [^] "New Times (Broward-Palm Beach, FL, 11 de agosto de 2005)". Archived from the original on 22 July 2012. Retrieved 16 November 2019.
65. [^] Fernández-Velázquez, Juan Antonio (2018). "La Operación Cóndor en los Altos de Sinaloa: La Labor del Estado Durante los Primeros Años de la Campaña Antidroga". Ra Ximhai. 14 (1): 63–84. doi:10.35197/rx.14.01.2018.04.jf. S2CID 240455351.
66. [^] Jump up to: ^a ^b México, Redacción El Sol de. "Operación Cóndor, el inicio de la guerra contra el narcotráfico". El Sol de México | Noticias, Deportes, Gossip, Columnas.
67. [^] Astorga, Luis (2004). "Géopolitique des drogues au Mexique". Hérodote. 112 (1): 49–65. doi:10.3917/her.112.0049.
68. [^] "Drug Trafficking in Mexico – Discussion Paper 36". Archived from the original on 15 June 2007.
69. [^] C.V, DEMOS, Desarrollo de Medios, S. A. de (24 May 2009). "La Jornada: La Operación Cóndor trajo miedo y éxodo en la sierra de Sinaloa". jornada.com.mx.
70. [^] Los crímenes de la Operación Cóndor Archived 13 April 2008 at the Wayback Machine, La Tercera, 2001. (in Spanish)
71. [^] Jump up to: ^a ^b ^c ^d "Automotores Orletti el taller asesino del Cóndor" Archived 16 May 2007 at the Wayback Machine, Juventud Rebelde, 3 January 2006 (mirrored on El Correo.eu.org) (in Spanish and French)
72. [^] Document dated 22 September 1976, sent by Robert Scherer from the FBI to the US embassy in Buenos Aires, with a copy of a SIDE document concerning the interrogation. In his memoirs, Cuban Luis Posada Carriles qualifies these murders as "successes" in the "struggle against communism". See Proyecto Desaparecidos: Notas: Operación Cóndor Archives, (in Spanish), 31 October 2006 (Retrieved on 12 December 2006)

73. ^ Schlaudeman, Harry. "The "Third World War" and South America." Unclassified Department of State (July 1976): n. pag. Web.
<<http://nsarchive.gwu.edu/NSAEBB/NSAEBB125/condor05.pdf>>.
74. ^ Osorio, Carlos. "Operation Condor on Trial." The National Security Archive. N.p., 8 March 2013. Web. 11 May 2017.
75. ^ "CIA Activities in Chile". CIA. 18 September 2000. Archived from the original on 29 June 2015. Retrieved 14 September 2014.
76. ^ Weiner (1999). J. Patrice McSherry notes; "In the Paraguayan Archives, I found correspondence documenting similar coordination in other cases."
77. ^ Blakeley, Ruth (2009). State Terrorism and Neoliberalism: The North in the South. Routledge. p. 96. ISBN 978-0-415-68617-4.
78. ^ Borger, Julian (27 August 2004). "Kissinger backed dirty war against left in Argentina". The Guardian. Retrieved 14 August 2018.
79. ^ Jump up to: ^a ^b Kornbluh, Peter; Dinges, John (10 June 2004). "Kornbluh / Dinges Letter to Foreign Affairs". The National Security Archive.
80. ^ J. Patrice McSherry (Spring 2005). "The Undead Ghost of Operation Condor". Logos: a journal of modern society & culture. Logosonline. Retrieved 26 June 2007.
81. ^ Andersen, Martin Edwin (4 March 2016). "How Much Did the US Know About the Kidnapping, Torture, and Murder of Over 20,000 People in Argentina?". The Nation. Retrieved 14 August 2018.
82. ^ Goñi, Uki (9 August 2016). "Kissinger hindered US effort to end mass killings in Argentina, according to files". The Guardian. Retrieved 14 August 2018.
83. ^ See foia.state.gov.
84. ^ DOD Intelligence Information Report, number 6 804 0334 76.

85. ^ Landau (1988: 119); (whose? personal ? correspondence with J. Patrick McSherry, 13 February 1999.
86. ^ Goñi, Uki (9 August 2016). "Kissinger hindered US effort to end mass killings in Argentina, according to files". *The Guardian*. ISSN 0261-3077. Retrieved 13 April 2019.
87. ^ Jump up to: a b c "Latin America in the 1970s: "Operation Condor", an International Organization for Kidnapping Opponents – L'Humanité in English". 10 February 2007. Archived from the original on 10 February 2007. Retrieved 17 September 2021.
88. ^ "Argentina". *Human Rights Watch World Report 2002*. New York, Washington, London, Brussels: Human Rights Watch. 2002. Retrieved 15 December 2006.
89. ^ Piden extraditar a Kissinger por Operación Condor, in *La Jornada*, 16 February 2007 (in Spanish) Piden, "Aptura y extradición de kissinger por operacion condor" Archived 19 February 2007 at the Wayback Machine, *Jornada*
90. ^ "Cable Ties Kissinger to Chile Scandal". *The Boston Globe*. Associated Press. 8 October 2021. "The next day, on Sept. 21, 1976, agents of Chilean Gen. Augusto Pinochet planted a car bomb and exploded it on a Washington, D.C., street, killing both former Ambassador Orlando Letelier, and an American colleague, Ronni Karpen Moffitt. Letelier was one of the most outspoken critics of the Pinochet government."
91. ^ "Série B. Amérique 1952–1963. Sous-série : Argentine, n° 74. Cotes : 18.6.1. mars 52-août 63".
92. ^ Jump up to: a b c d e f g Argentine – "Escadrons de la mort : l'école française", interview with Marie-Monique Robin published by RISAL, 22 October 2004 available in French & Spanish ("Los métodos de Argel se aplicaron aquí"), Página/12, 13 October 2004
93. ^ Conclusion of Marie-Monique Robin's Escadrons de la mort, l'école française (in French)

94. [^] "LeMonde.fr : MM. Giscard d'Estaing et Messmer pourraient être entendus sur l'aide aux dictatures sud-américaines". *Le Monde*. 13 October 2007. Archived from the original on 13 October 2007. Retrieved 23 September 2021.
95. [^] "LeMonde.fr : Argentine : M. de Villepin défend les firmes françaises". *Le Monde*. 30 October 2007. Archived from the original on 30 October 2007. Retrieved 23 September 2021.
96. [^] "Disparitions: un ancien agent français mis en cause". 8 February 2007. Archived from the original on 8 February 2007. Retrieved 23 September 2021.
97. [^] "Italian court jails 24 over South American Operation Condor". *The Guardian*, 8 July 2019 [7]
98. [^] Goñi, Uki (16 April 2019). "European spies sought lessons from dictators' brutal 'Operation Condor'". *The Guardian*. Retrieved 22 April 2019.
99. [^] "Clipping de Notícias da EBC". *Empresa Brasileira de Notícias*. 26 October 2000. Archived from the original on 7 August 2011. Retrieved 8 October 2017.
100. [^] Justiça que vem de fora. Veja. 29 December 2007. Archived 25 November 2011 at the Wayback Machine
101. [^] EFE (8 July 2019). "Italia confirma cadena perpetua para Morales Bermúdez por plan Cóndor". *El Comercio Perú* (in Spanish). Retrieved 8 July 2019.
102. [^] Chavez, Lydia; Times, Special To the New York (10 December 1985). "ARGENTINE COURT FINDS FIVE GUILTY FOR JUNTA ROLES". *The New York Times*. ISSN 0362-4331. Retrieved 15 October 2021.
103. [^] Mccaughan, Michael. "Killer of exiled Chilean general sentenced by Argentine court". *The Irish Times*. Retrieved 15 October 2021.
104. [^] Goñi, Uki (27 May 2016). "Argentina's last military dictator jailed for role in international death squad". *The Guardian*.

105. ^ Jump up to: ^a ^b Claudia Lagos and Patrick J. McDonnell Pinochet-era general is caught, Los Angeles Times, 3 August 2007
106. ^ Klein, Dario (11 February 2010). "Former Uruguayan president sentenced to 30 years". CNN. Retrieved 14 August 2018.
107. ^ Rucka, Greg, DeFilippis, Nunzio, Weir, Christina (w), Scott, Steve (p), Massengill, Nathan (i). *Checkmate* v2, 11–12 (March 2007), DC Comics
The criminal series Numb3rs episode Assassin, operation Condor becomes a main point of focus.

References and further reading

- Stella Calloni, *Los años del lobo* (The Years of the Wolf) and *Operación Cóndor: Pacto Criminal* (Operation Condor: Criminal Pact), La Habana: Editorial Ciencias Sociales, 2006.
- Luiz Cláudio Cunha. *Operação Condor. O sequestro dos uruuguaios. Uma reportagem dos tempos da ditadura*. Porto Alegre: L±, 2008.
- Peter Kornbluh, *The Pinochet File: A Declassified Dossier on Atrocity and Accountability* (The New Press, 2013)
ISBN 1595589120
- Cecilia Menjívar and Néstor Rodríguez (eds). *When States Kill: Latin America, the U.S., and Technologies of Terror Archived 4 November 2015 at the Wayback Machine*. (University of Texas Press, 2005) ISBN 0292706790
- Marie-Monique Robin, *Escadrons de la mort, l'école française* ("Death Squads, the French School"). Book and documentary film (French, transl. in Spanish, Sudamericana, 2002).
- McSherry, J. Patrice (2011). "Chapter 5: "Industrial repression" and Operation Condor in Latin America". In Esparza, Marcia; Huttenbach, Henry R.; Feierstein, Daniel (eds.). *State Violence and Genocide in Latin America: The Cold War Years (Critical Terrorism Studies)*. Routledge. ISBN 978-0-415-66457-8.

- Nilson, Cezar Mariano; *Operación Cóndor. Terrorismo de Estado en el cono Sur (Operation Condor in the Southern Cone)*. Buenos Aires: Lholé-Lumen, 1998.
- Paredes, Alejandro. *La Operación Cóndor y la guerra fría (Operation Condor and the Cold War)*, *Universum* [online], 2004, vol. 19, no. 1, p. 122–137. ISSN 0718-2376.
- Gutiérrez Contreras, J.C. y Villegas Díaz, Myrna. "Derechos Humanos y Desaparecidos en Dictaduras Militares" (Human Rights and the Disappeared of the Military Dictatorships), *KO'AGA ROÑE'ETA*, se.vii (1999) – Previamente publicado en *Derecho penal: Implicaciones Internacionales*, Publicación del IX Congreso Universitario de Derecho Penal, Universidad de Salamanca. Edit. Colex, Madrid, Marzo de 1999
- *Informe de la Comisión Nacional sobre prisión política y tortura (Report of the National Commission on Political Imprisonment and Torture)*. Santiago de Chile, Ministerio del Interior – Comisión Nacional sobre Prisión Política y Tortura, 2005.

External links

- Operation Condor on Nizkor's website (in Spanish)
- Memoriaviva, a complete list of victims, torture centers and criminals (in Spanish)
- FBI file at Internet Archive
- The Condor Years – How Pinochet and His Allies Brought Terrorism to Three Continents
- Ed Koch Threatened with Assassination in 1976
- The United States Declassification Project on Argentina
- Operation Condor: All Major Missions and Events [1968–1989]

Cold War

Authority control